

ŠKOLSKI LISTOVI

webinar

Denis Vincek

**dipl. bibliotekar i dipl. novinar
stručni suradnik mentor**

Osnovna škola Ante Kovačića, Zlatar

Zašto ovaj webinar?

ISKRICE 7 GOD.

ZAREDOM

NAJBOLJE

U ŽUPANIJI

Tema: Kućni ljubimci
Šk. god.: 2017./18.
Urednik: Matija Varga

Tema: Moj hobi
Šk. god. 2016./17.
Urednik: Vilim Kobešćak

Tema: Cyberbullying
Šk. god.: 2015./16.
Urednik: Marko Stažnik

Tema: Baština zlatarskoga kraja
Šk. god.: 2014./15.
Urednik: Jurica Pribošan

Tema: Sport
Šk. god.: 2013./14.
Urednik: Hrvoje Stažnik

Tema: 100 god. škole u D. Batini
Šk. god.: 2012./13.
Urednik: Marko Varga

Tema: Osmijeh za osmijeh
Šk. god.: 2011./12.
Urednica: Brigita Adanić

D

ISKRICE 7 GOD. ZAREDOM NAJBOLJE U ŽUPANIJI

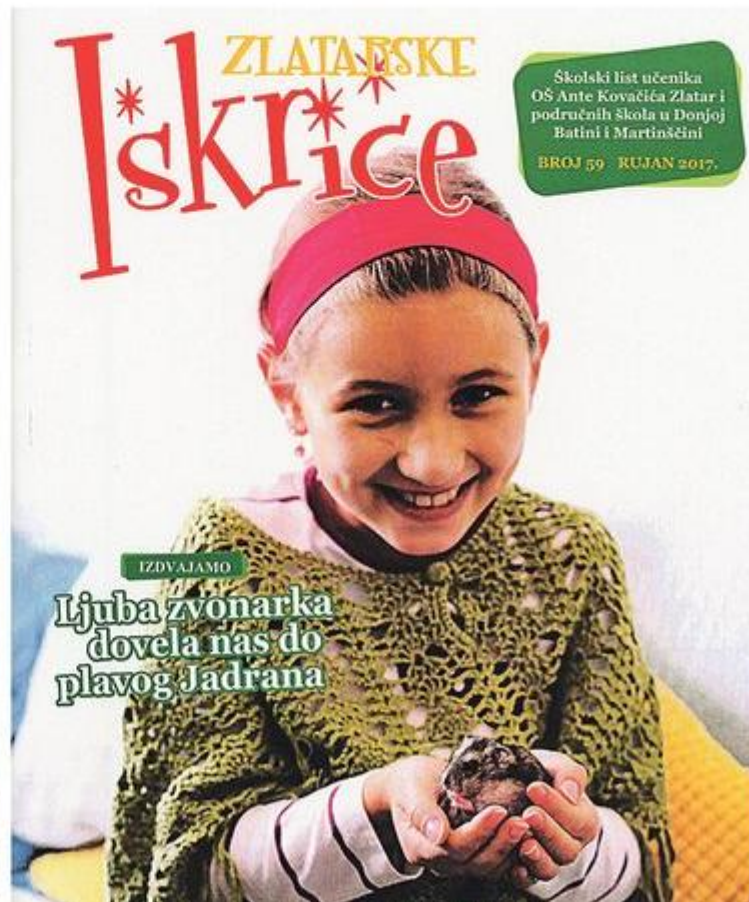
ISKRICE 7 GOD. ZAREDOM NAJBOLJE U ŽUPANIJI

ISKRICE 7 GOD. ZAREDOM NAJBOLJE U ŽUPANIJI

ISKRICE 7 GOD. ZAREDOM NAJBOLJE U ŽUPANIJI

TRIJUMF MLADIH ZAGORACA Zlatarske Iskrice i zabočka Tabula Nova čitaju se od korica do korica

AUTOR: Mirela Lilek OBJAVLJENO: 11.06.2018. u 13:06

Tema webinarja

- ▶ tiskani list
vs.
- ▶ digitalni list

Tiskani školski list

- ▶ kompleksnost i zahtjevnost

Još o složenosti

► računalo

Processor: Intel(R) Core(TM) i5-2430M CPU @ 2.40GHz 2.40 GHz
Installed memory (RAM): 4,00 GB
System type: 64-bit Operating System

Procesor: Intel(R) Core(TM) i5-4460 CPU @ 3.20GHz 3.20 GHz
Instalirana memorija (RAM): 8,00 GB
Vrsta sustava: 64-bitni operacijski sustav, procesor x64

► monitor

► fotoapararat vs. mobitel

Sve to puno košta

- ▶ spomenuli smo računalo, monitor i fotoapararat
- ▶ tu si i odlasci u Zagreb
- ▶ tisak, tiskara

Tema broja

- ▶ bez nje list nije list
- ▶ šarolikost
- ▶ primjerenost učenicima
- ▶ obuhvaćena sa što više aspekata
- ▶ odlasci u Zagreb
- ▶ opet - cijena

ANKETIRALI SMO UČENIKE

SVE su to naši dragi i mili kućni ljubimci

1. LEON JURIŠA, 6.b:

Moj se mačak zove Miki. On je crno-bijel. Krmo mu je kao oblak. Kao i ostale mačke, on mrzi vodu. Ne boji se stranaca. Mači se gotovo sa svima, a posebno s djecom. Ja sa svojim mačkom ponekad i razgovaram.

On me gleda kao da me stvarno razumije. Star je već pet godina. Kad je bilo sasvim malen, lovio je muhe, leptire, mrava, vreoce za cipale, a često i moje noge. Voli loviti, naravno, i miševe. Negdje sam pročitao da je to dar vilenjku.

2. EMIL JURIŠA, 5.b.; ENA JURIŠA, 1.b:

Imamo akvarij jer u sam ribe jedne od najdražih životinja. Jedan je starokodni, a drugi mornik. U njima imam dvadesetak ribica. Ribice treba hraniti svaki dan ujutro i navečer. U momku akvariju imam ribice

koje zovem Žuto, Mandarinar, Crna, dva Nemita, Plav, Dorica i Prugasti. Žuto je barba koje boje i voli jesti alge. Mnogi ribice da je vrlo komplicirano hraniti alvarij. To nije laka. Najbolja je pogreška ta što ljudi prvo kupe ribicu, a onda idu u kupnju akvarija. Prvo treba složiti i napuniti akvarij. Onda ga ostaviti bez ribica otprilike mjesec dana da se u filteru stvore bakterije koje čiste vodu. Tek nakon toga stavljamo ribice i onda odlično — i mi i ribice.

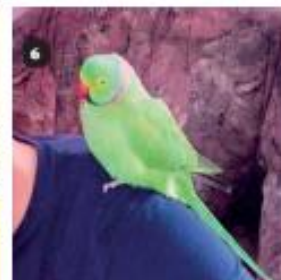
3. HANA DELIJA, PŠ MARTINŠČINA, 3. F.:

Dugo sam molila mamu da mi nabavi psa. Konačno je popustila i odvela me u privratište za pse. Dok sam promatrala te pse, ugledala sam nju. Gledala me svojim malenim očima. Tada je počela skakati oko mene i sveilo mahati repom. Odmah sam znala da

ću nju odvesti doma. Primila sam ju u nuke i stavila u kutiju koju sam pripremila za nju. Donijeli smo ju doma i od tada smo u nerazdvojni. Dala sam joj ime Kora.

4. VID KONČIĆ, 4. F.:

Moj kućni ljubimac nije ni mačka ni pas nego — tarantula. Sjećam se toga dana kao da je bio jučer. Prodavač u Zagrebu predao nam je tarantulu, njezin terarij te nam dao upute o hranjenju i napajanju vodom. Dao sam [oj] ime Genika po njezinoj vrsti. Svaka tri mjeseca skida svoju ljusku jer joj, kako kaže, postaje pritišćenom. Mi tada kažemo da se Genika preokula, a njezina ljuska izgleda kao veliki posuđeni pauk. Kad god bacim pogled na nju, sjetim se njezina odakle smo ju doveli. Iz stana punog terarija sa zmijama, pauzima i kameleonom. Volim ove vrste životinja i ne bi mi bio problem živjeti s njima u stanu.

Devetero učenika za Iskrice govori o svojim ljubimcima. Mačak Miki, riba Žučo, kujica Kora, tarantula Genika, kokica Palčica, papagaj Miki, hrčak Hrculja i kraljevski piton Zmijo ispunjavaju im život, no istodobno predstavljaju svakodnevnu obvezu

5. MELANI MIKO-VIĆ, PŠ MARTINŠĆINA, 2. F.:

Imam malu patuljastu kokicu koju sam nazvala Palčica. Kada su se kriježi pilići, ona je bila najmanje pile. Uzeo sam ju i čuvala, grjela i posebno hranila. Postala sam joj kao mama. Već dvije godine ona je moj posebni ljubimac. Uvijek kada u dvostruku čučnem, ona dođi k meni i skod mi na nogu. Voli da ju držim, mazim i hranim iz nuke.

6. LEON PREMOR, 5. F.:

U svom domu imam jednog papagaja po imenu Miki. Taj papagaj voli se igrati, družiti s

ljudima, našti kokice i pucati loptu svojim klijunom. Oduvijek sam jako želio papigu koja može pričati i s kojim se mogu igrati. Mama mi je tu želju ostvarila. Kada sam prvi put vidio papagaja, malo sam se uplašio jer je letio i nikam znao kamo će sletjeti. Kada ga je mama sutradan pustila iz kletke, poletio je i sletio meni na rame i dao mi pusu. Otad ga se ne bojim. Nakon dva dana mliko sam da neke nikad progovoriti, nego kretati, no vrlo brzo počeo je govorniti riječi poput coca, miki, hi. Miki ima šest godina i običava se u kletki gledati u zrcalo. Iako volj kad ga slikamo mobitelom.

7. IZABEL CULI, PŠ MARTINŠĆINA, 2. F.:

Prošla su mi godine moj ukaj Raulan i njegovu suru Martina za rođendan darovali hrčica. Svidio mi se na prvi pogled. Živi u kaveru, ali mislim da mu nitko ne nedostaje. Svaki tjedan s mamom držim kaveru i miješnjam piljevu i sijeno. U kaveru uvijek stavim nove tube od kojih napravim labirint. Tube i papir iz nekog ranjara i gradi od njih svoje gnjezdilo.

Mislim da to radi kako bi mu bilo toplo i meko spavati. Ponekad mi se čini da i prevlače spava. Kad se vraćam iz škole, ne mogu dočekati da ga vidim i da ga

probudim. Mama se ljuti zbog toga i kaže mi da ga ostavim na miru jer se tebi odmarati. Ja ja, normalno, ne sklam. Naravno sam ga hrčulja.

8. VILI POLANOVIĆ, 2. F.:

Ovo je Zmijo, tati ljubimac kraljevski piton. Zmijo su jako bojažljivi kada su pripremljeni. Ja se ponekad bojim Zmije kada ima opasan pogled. Onda ga samo gledam i ne diram. Kada ima plimn pogled i mislim da je dobar, podigram ga. Nikad ga ne hranim jer jede šive miševe, ali mu uvijek dam vode koju on pije. Zapravo, voda prolazi kroz nj. Zmijo ima deset godina.

LJUBIMAC KOJI SE GLASA PRODORNIM KREŠTANJEM

VAKULA iz Martinšćine najglasniji je pred kišu

Mušjak pauna javlja se kad se mijenja vrijeme i u doba parenja. To se čuje kilometrima i smeta susjedima

Pišer: Valentino Vučković, 6.b

Priča o paunovima je zanimljiva i prilično neobična jer je riječ o jako inteligentnoj životinji. Paunica je ženka pauna, a mušjak je od mušjaka, bez repe je i bez šarenih boja. Svojom jednostavnošću najviše sliči običnoj domaćoj puri.

Ne smiju pokisnuti

Oni, kao i paun, postaje spolno zreli tek nakon treće godine života. U doba parenja, a to je od veljače do srpnja, paun se udvara paunici šepurenjem oko nje, neobičnim i prodornim kreštanjem te posebno svojim "piscom",

proizvodeći pritom zvuk traljima perje svojeg repa dok ga širi. U to doba on postaje dosta opasan i nepokusan, pa se događi da odleti i nekoliko kilometara daleko ako mu se ta paunica ne sviđa.

Odgaj pauna i uzgoj tih životinja zahtjevan je i odgovoran. Do godine dana starosti mali paunovi ne smiju pokisnuti niti se nemožiti rosom. Očjetljivi su na hladnoću pa su zimi većinom u zatvorenom kao i ostale perad, uz obveznu isplavu na livadi. Zimi im se daju i stari kruh, salata te obvezno voće. Mali paunovi počinju se glasiti već za nekoliko dana nakon što se bližu – fiškanjem – i to prd veče kad se spremaju spavati. Za

uzgoj paunova potrebna je velika, ograđena površna dvorišta. S ostalim pernatim životinjama odlično se slažu ako zajedno odgajaju.

Plasljiva životinja

Odrasli paun dobiva svoju ljepotu tek nakon tri godine kad mu naraste njegov poseban, nekolan rep, koji zna doseći dužinu dva metra. Mogu biti zeleni, plavi, bijeli ili šareni. Svake godine početkom jeseni paun odbacuje svoj rep. Pero po pero otpada i kućni ljubimac ostaje bez njega. Poput lišća na drveću usjevan. Početkom proljeća rep počinje opet rasti da bi puni oblik i ljepotu dobio do ožujka kada počinje udvaranje. Paun se glasno prodornim

kreštanjem pri čemu zabacuje glavu unatrag prema leđima gledajući u nebo. Paunica je nešto tiša i nema tih obrada glasanje, nego se samo glasno dok se javlja mladunci ili mušjaku. Najglasniji je u doba parenja i pred promjenom vremena pa često zremo da ide kiša, a mođe ga mama zove Vakula, prema poznatom hrvatskome metaforologu. Taj se zvuk može čuti i nekoliko kilometara nadijele, pa se često moji susjedi bune zbog toga.

Ako se paun prepali, odleti na najviši dio dvorišta, što je često krov kuće ili najviše drvo te tu ostaje, uz glasno protretiranje, dok opasnost ne prođe. U svojim nastankama obvezno imaju povoljno mjesto za spavanje kako im ne bi rep bio na podu. Moje je kućni ljubimac, prirat četa, jako neobična, ali uredna životinja.

Ako se uprije nekim čudom, on je u stanju sam sebi počupati perje što završava njegovom smrću. Svakog sunčanog dana, iz podneva, obvezno čisti perje kljunom. Izbjirje je što se tiče paunika. Ako mu se u jetu ne sviđa ni jedna, on odlazi iz kućanstva, a ako su u jetu dva pauna ili više njih, dolazi do borbi za ljubav odredene paunika. Najjači i najljepši je osvajač.

Paunica snese

3-7

jaja koja su dosta veća od kokošjih

Nakon

28

dana počinju se leći mali paunovi

Trebaju proći

3

godine da paunu izraste rep

Paunov rep ima

2

metra i na njegovu su vrhu tzv. oči

Naša samoza-
tajna i tiha učiteljica tehničkog Anka Začić-Zerjavić iznenadila je nas, školske novinare, svojim posjetom knjižnici. Čula je da su kućni ljubimci tema ovoga broja Iskrica i upitala zanima li nas njezin kućni ljubimac

Piše: Lana Ožvald, 8.b

CRVENOUHI LJUBIMAC

KORNY ne stane u oklop i tone u vodi

Nitko iz naše škole do pripreme ovoga broja Zlatarskih Iskrice nije znao da učiteljica Anka Začić-Zerjavić ima kućnog ljubimca – kornjaču Kornju, staru 20 godina. U njezin stan u Beđakovačini stigla je kao dar prijateljice čije se djece odrasla i prestala su se brinuti o tada šestogodišnjoj kornjači.

Korny obožava ulazni hodnik gdje si je uz cijevi centralnoga grijanja našla svoj dio stana. Oštro, odgovarala joj je toplina pa joj je našla učiteljica tehničkoga tu stavila kadicu u kojoj se kupi, a spava na kartonu koji joj je postavila u garderobni ormarić, ispod obješenih kaputa.

– Zapravo, Korny se ne kupi u toj kadi jer ona je mala i taman toliko široka da se kornjača može naliti. Voda je risko i tu spava i jede. Kupili smo joj i jedno dublje korito koje je stavimo na balkon i kad se vode ugrije, onda u to korito stavimo kornjaču, no naš Korny je dnostavno počeo tonuti. Našla crvenouha kornjača (takva vrsta potječe iz Kalifornije, op. a.) očito baš i nije neki plivač – smije se učiteljica Začić-Zerjavić. No, voda uvijek u maloj kadi treba biti i za kornjaču je najbolje temperatura vode između 25 i 27 Celzijevih stupnjeva.

Izbirljiva kornjača

Korny jede strove papaline i srdela. Papaline, kaže njezina vlasnica, kupuju smrznute, i to od Leda. Probali su joj podmetnuti i druge, ali učiteljica Anka nas uvjerenava da ih Korny upore nije htio ni probati. Sardine joj kupuje svježe, zamrzne ih i to jede. Pojede tri, vrlo rijetko četiri ribice i njezina vlasnica to već zna, pa joj ni ne priredi obilniji obrok.

– Probala sam i s plavim. Neće. S bananama. Neće. Osim tih ribica, pojedje i račice koje joj znam kupiti. Stavim kutiju s račicama blizu nje i Korny kutiju povuče i otvori svojim čvrstim šaljuti-ma. No, još nešto je zanimljivo. Ribice jede samo iz ruke. Ne voli da joj padnu u vodu u kadi. A to se to događi, glada me i žali da joj dam drugu ribu. Kad počne jesti, dosta je lekoma pa treba paziti da ne uguže za prst – rekla nam je još nešto o svojem kućnom ljubimcu. Sve ju zanima i doma se ne boji ljudi. Jednom prilikom, kada su imali majstora u stanu, morao su ju zaboraviti u kupaonicu jer se morala stalno među ljudima. Oprezna je i ima dobre reflekse i čim vidi da joj se nekoje noga približava, uvlači glavu u oklop. Naša učiteljica ka-

že da to nije zbog straha, nego je to urođeni refleks. No, kad vidi ruku koje ide prema njoj, smetne je jer odmah obokuje maženje i dočepanje po glavi.

Oglasio se samo jednom

Bila je bolesna samo jedanput u vrijeme kad je nesla je. U zgradi nije radila grijanje i dobila je upalu oka. Njezina vlasnica nije šla k veterinaru, nego je na Internetu pronašla odgovarajuću mast za oči, kupila ju i izliječila.

Kupuje joj i vitaminske kapi jer kornjače ipak ne živi u prirodnom stanitlu pa treba nekako nadoknaditi manjak hranjivih tvari koje su potrebne za njezin rast.

– Korny voli papati, a dokaz tomu je to što više ne stane u oklop kao nekada. Učiteljica se. Primijetila sam i da se manje kreće. Opet nam je pomogao Internet gdje sam pročitala da ju ne treba hraniti svaki dan, nego svaki drugi. Sada čamo vidjeti hoće li smršavjeti – smije se Kornjeva vlasnica.

Dok je kornjača bila mlavačica, više je hodala i obožavala se zavlačiti u jedan

uški prostor kraj ormara. Digla bi se na stražnje noge, provlačila, no često bi padala na leđa i onda su ju trebali vratiti na noge. Danas se jako voli maziti. Učiteljica često dolaze suvjeti, pogotovu djeca, a Korny obožava kada ga se uzme u ruke i onda se zna penjati po ruci na rama. Njegove vlasnica voli da priđe o Kornju i pritom rabi mlaku ruku, no kad su prvi put vidjeli je, shvatili su da je Korny ženka.

No, odmah prelazi na one smiješne događaje vezane uz kornjaču koja je deblja pa ne stane u oklop i koja tone jer baš i ne pliva kao ostale kornjače. Učiteljica kaže kako se njezina kornjača u ovih 15 godina, koliko je kod nje, ogledala samo jednom. Inače štiti.

– Bilo je ljeto, otvoren prozor, razmaknute zavjese. U sobu nam je ušetjela ptica. Uplašila se kornjače, a bogme i ja. Jedino sam onda čula da je puštila glas – opet se nasmijala učiteljica. Vjerujemo da će joj Korny pružiti još mnogo sretnih trenutaka jer takva vrsta može doživjeti 40 godina, a Korny je sada u najboljim godinama.

Korny je jako miran, ali jako voli hodati po cijelome stanu i sve ga zanima

ZNATIČELJNA KORNJAČA Što je iza ulaznih vrata

Korny provodi dane spavajući u svojoj kadi, na tepihu, a voli hodati po cijelome stanu. Doduše, dok je bila mlada, hodala je više. No i danas voli "nadzirati" cijeli stan. Kako je razgovor odmicao, učiteljica Anka otkrivala nam je zanimljive trenutke iz svojega života s Kornjom. Neki su bili jako smiješni, a od nekih

joj se, govori nam, sledilo krv o šlamu. – Primijetila sam nekoliko puta kako kornjača me dugo ležati pred ulaznim vratima u stan i baš zuri u njih. Shvatila sam kako je upozнала cijeli stan, ali ne zna što se nalazi iza ovih vrata. I krenule smo nas dvije van. U stambilo. Hodala je lagano. Njulkala. Ispitiva-

la. Odjednom je vrata otvorila suvjetu. Korny ju nije vidio, ali je osjetilo miris. Na to je takvom brzom krenuo prema rupi u sredini stubišta i u zadržaj čas sam ga uspjela primiti. Ne šelim ni pomisliti što bi bilo da je pao s trećega kata kroz do podruma – uznamirila se i naša sugovornica pričajući o toj zgodi.

ŠTO O KUĆNIM LJUBIMCIMA KAŽU...

Odlazak u prirodu s kućnim ljubimcem odnosi se je od posele i odveza u poljici, a ljubav prema životinjama prenosi nam na zba Karla - baša Dragutina Adamič.

SREDNJOŠKOLCI

Jan Stjepan Dominič, 4. r.:
Kućnog ljubimca dobro je imati jer tako stječemo odgovornost. Zato? Baš svaki dan treba se brinuti o njima, o njihovoj životu i o njihovom odrađanju. Važno je da se ljudi dobro informiraju o vrsti koju imaju.

Lorena Jurec, 4. r.:
Brinuti se o kućnim ljubimcima razvijemo u sebi osjećaj kako je to brinuti se o nekom drugom. Ljubimca treba redovito hraniti, šetati i pridavati mu pažnju. To nam pomaže da razvijemo empatiju.

Darko Miliček, 4. r.:
Kućni ljubimac u životu je nešto neophodno. Raznolikost ih čini posebnima, pogotovo ako se s njima jako povjerite. Nije naodmet reći da se nekad lakše otvaramo bolji kontakt s kućnim ljubimcima nego s ljudima.

Klara Nadine Parjaž, 3. r.:
Nakon napornog dana lijepo je kad se imaš s kim opustiti. Neki ljubimci zahtijevaju svjež zrak, a to znači igru i šetnju izvan kuće. To nam dobro dođe da se maknemo od laptopa i mobitela, uz koje smo stalno.

Petra Šabić, 4. r.:
Bitnog o kućnim ljubimcima stječemo odgovornost, usvajanje i radost. Na kraju krajeva, ljubimac će sigurno prepoznati naš trud i unavratit nam to. Važno je i da naučimo prepoznati što on želi od nas.

Filip Hubak, 4. r.:
Da, potrebno je imati kućnog ljubimca jer on si također do naše odličij. Ljubimcu treba posvetiti mnogo pažnje i ljubavi. Treba se njima baviti i poslušati se prema njemu odgovorno. Ljubimci nas usrećuju.

Paula Božić, 3. r.:
Smisleno da je odlazak stvar imati kućnog ljubimca jer tako stvaramo pravilne navike prema životinji i učimo kako se brinuti o drugome. Nikada ne osjećamo sami, nego dobivamo velikog prijatelja.

Tin Brčić, 4. r.:
S kućnim ljubimcem doživim i veliku odgovornost. Ljubimac nas može naučiti da postanemo marljiviji i savjesniji učenicima i što je još bitnije u životu, odgovorni ljudi kad odrastemo.

RODITELJI UČITELJI

Sonja Biličić:
Prilikom nabave ljubimca s djetetom treba ozbiljno razgovarati o tome da shvati odgovore koje sa sobom nosi ljubimac. Iz mog iskustva takov stječja ljubav zna kratko potrajati, a onda sve ostane na rodjevu.

Danica Vučković:
Važno je da djetetu ima kućnog ljubimca svodi se na to da shvati kako "to" nije igračka, nego živo biće i da se važno o njemu brinuti. Jer, se kaže se uzalud kakav si prema životinji, takav si prema roditeljima.

Veronika Podobnik:
Ozbno, nemam kućnog ljubimca jer živim u malom stanu. Željela bih da jednog dana to bude drukčije i sigurna sam da ćemo moći i ja udovoliti neku životinju. Izbor ću preuzeti svom sinu.

Andreja Jurkić:
Vjerujem da nas kućni ljubimci čine boljim osobama, pogotovo kao što su psi i mačke. Većina će se ljudi, čim ugleda rasigranog psečka ili umiljastog mišca, razrijediti i smiriti.

Luka Popijač, 3. r.:
Ja jako volim životinje. A zašto baš kućni ljubimci? Kućni ljubimac je prijatelj, a znamo da je lijepo kad si s prijateljima. Uvijek su tu za tebe. Ne mogu zamisliti kako bi bilo živjeti bez prijatelja, a i kućnih ljubimaca.

Lana Orsag, 3. r.:
Kućni ljubimci definitivno utječu na nas. Mi se brinemo o njima pa stječemo i to iskustvo. Negdje sam pročitala da oni koji imaju kućne ljubimce mogu steći imunitet prema nekim bolestima.

Mirvoje Pijak, 3. r.:
Imate li kućnog ljubimca, prijedmete mačku, to osim što u vašu kućnu, to osim što love miluje, traže od vas da stalno budete tjelesno aktivni. Kućni ljubimac može biti i čovjek koji je uvijek odan svom vlasniku.

Iva Miliček, 3. r.:
Pojedovanje kućnih ljubimaca djeluje pozitivno na nas, njihovo vlasništvo. Uči nas strpljenju, odgovornosti i odgovornosti. Nije lako imati kućnog ljubimca. Mnogo traže, ali izobodno mnogo daju zauzvrat.

Ivan Horvat, 3. r.:
Danke nam svima nedostaje razgovora. Dobro je imati kućnog ljubimca jer s njim, vjerovali ili ne, možemo razgovarati. Zato, čuvajte svoje ljubimce i parite ih i mazite i budite sretni što ih imate!

Lucija Turak, 3. r.:
Jako volim životinje jer su staske, ali ima i onih koje se ručno, ili da kađem to kaže, nekako neodbitno gisaju. Jedno loše kod kućnih ljubimaca je to što se o njima treba stalno brinuti i što otvražaju nared.

Dorijan Handek, 7. r.:
Imam nekoliko kućnih ljubimaca. Odmalena ih imamo i naučio sam da samo treba dobro organizirati svoje vrijeme i onda se stigne učiti, baviti hobbjem te biti s kućnim ljubimcem.

VRŠNJAČI

TEMA broja

Šaptači životinjama su ljudi koji su odrasli sa životinjama, vole ih i s vremenom su ih naučili razumjeti. Ne moraju imati nikakvu školu. Sve ono što znaju naučili su sami.

Trener je osoba koja je naučila kako trenirati životinje na specijalnom tečaju. Svatko od nas može proći takvu obuku. **Instruktori** znaju trenirati životinje, ali poučavaju i vlasnike.

DR. SC. IRENA PETAK
stručnjakinja za
ponašanje životinja

Piše: Karlo Bogi, 8.b

Koji životinju odabrati kao kućnog ljubimca, a pogotovu kad je riječ o obitelji u kojoj je dijete, teško je pitanje. No, odgovor je lagan ako se zna nešto o željenoj vrsti ili, još bolje, kad odgovor dođe od stručnjakinje koja je poznata hrvatska znanstvenica i bavi se ponašanjem životinja. Postoje domaćinske (udomne) životinje koje stučnjaci žive s ljudima, poput pasa, mačaka, kunića te kokoli i goluba. Nedomesticirane životinje koje se drže kao ljubimci su krmič, papige, gmacovi, razne vrste kukaca i sl. Za domaćinske vrste životinje prirodno je da žive uz čovjeka, dok je za nedomesticirane teško reći kako vide i doživljavaju nas ljude, te može li se u konačnici dogoditi da čovjek ili dijete shvate – kao pišer. Dr. sc. Irena Petak bavi se više od 20 godina ponašanjem i dobrobiti životinja.

nja, a u Italiji i Velikoj Britaniji istraživala je odnos pasa i vlasnika te proučavala kognitivne sposobnosti pasa.

Ljubomorne papige

– Ponudite li psu na izbor posudu s više hrane i posudu s jednim komadićem hrane, on će prije posudu s više hrane. No, uputite li ga da jede iz posude s jednim komadićem, on će vas poslušati i shvatiti čete kako psu više vrijedi (udica riječ – objašnjava dr. Petak. Naglasava da je zbrinjeno iz prirode, za ljubimca, uzeti divlju životinju, lene ili pak pokupiti vjevericu, što je ljudima nekad sletilo, jer to vrlo često na kraju završava pozivom za pomoć nekog stručnjaka. Papige su također problem jer ni one nisu domaćinske životinje. Kod velikih inteligentnih papiga događa se da papige

ga mlađi da ste njihov partner i možete zamisliti njezinu ljubomoru kad si nađe dečka ili curu. Još je nešto važno. Prosječni ljudski život u Hrvatskoj manji je od 80 godina i treba misliti na to prilikom nabave ljubimca i imati uvijek na umu koliko dugo koje vrste živi. Jer, npr., papige su živi – i više od 50 godina. – Najviše znamo o palma. Pogrešno je birati psa po izgledu. Budući vlasnik treba znati osobine psi i time se voditi pri odabiru. Osnovno je da se šteneta ne odvaja od majke koje prije osmog ili desetog tjedna. Drugi je problem kada vlasnik uopće nije spreman za životinju. Psu treba odmlena omogućiti druženje s drugim psima jer bi se u protivnom mogao bojati drugih pasa. Isto tako, treba ga naučiti ponašanju u ljudskoj sredini. Ne počebuju je važna uloga trenera i instruktora – isti će jedina Hrvat-

NEKE ŽIVOTINJE ŽIVE S LJUDIMA STOLJEĆIMA,
A DRUGE SU NAM JOŠ UVJEK NEPOZNANICA

LJUBIMCA za kuću treba znati odabrati

ska stručnjakinja za "psihologiju" pasa. Slično je, veli, i s macama koje se do osmog tjedna nikako ne smiju odvajati od majke maca. Za razliku od pasa, koji se vole maziti i uvijek traže ljudsku ljubav, mačke se malo pomaze i traže svoj mir. Zato im odmlena treba omogućiti da imaju više iskustva s ljudima jer će tako naučiti koliko vas u igri smiju greptati, a da vas ne oštjeda.

Malo dijete i ljubimca

Mačkama također treba mačje društvo; pogotovu ako su vedri dio dana same, trebalo bi svakako nabaviti par (npr. dvije sestre iz istog legla). I de, u kući im treba osigurati povoljno mjesto i dovoljno veliku grebaliću za noćte jer će vam inače stradaći kucavci i namjela. Odabir kućnog ljubimca u veterineru zna nekad biti muka i za vlasnika i za ljubimca. Zato bi, podajete doktorica

Petak, svakog ljubimca trebalo odmlenati voditi k veterinaru kako bi, dok još nije bolestan, stekao dobro iskustvo sa svojim liječnikom i zapamti ga kao osobu koja ga je pomazala, dala mu slastiću ili neku igračku.

– Malo dijete i kućni ljubimac idu jako teško, zapravo samo onda kada je vlasnik već imao prije nekog ljubimca i jako dobro zna što to znači imati ljubimca. Jer, ljubimca je velika briga, kao što i malom djetetu treba posvetiti mnogo vremena. Za djecu je idealno upeti šteneta ili mačje storo otprilike godinu dana jer će životinje do tada naučiti da se ruče ne smije obavijati bilo gdje. Zamislite, u suprotnom, životinju u staru koja bilo gdje obavij nuđu, a istodobno imate dijete koje puši. Isto tako, štend u djetinjstvu grcakaju jer mjenjaju nubi, a mački vole greptati – što je također pogodno za malo dijete. Zatim, psi će vrlo

Naša sugovornica diplomirala je u Zagrebu Biologiju, naučivši mnogo o ekologiji, fiziologiji, anatomiji, evoluciji i genetici različitih vrsta životinja. U Velikoj Britaniji studirala je Ponašanje i dobrobit životinja te je u Zagrebu i doktorirala na tu temu

teško razlikovati svoju igračku od one koje je djetetova, pa i tu može doći do problema – kaže uz osmjeh Irena Petak. Roditeljima poručuje da djete do njegove desete godine nikada ne ostavi da samo bez nadzora bude s kućnim ljubimcem, pa čak ni da se igra s njim bez vas dok gledate televiziju. Naša sugovornica zaključuje kako svi kućni ljubimci imaju svoje, kao i nešto što je specifično za vrstu (ili pasminu). Drugo je ono što nauči, a naučiti može od svojih životinjskih roditelja, drugih životinja iste ili druge vrste, a onda i od nas vlasnika. Nije dovoljno da samo trener uči životinju kako se treba ponašati; tu je važna uloga vlasnika jer o tome ovisi kako će se kućni ljubimac ponašati u ljudskom društvu. To je važno zapamtiti jer su svi naši kućni ljubimci – permati i dlakavi – spremni na prilagodbu našoj obitelji.

RADNI PAS I/ILI KUĆNI LJUBIMAC

BELA mi čini život kvalitetnijim, ali me vrlo često jako živcira

Ivana Vinko (30) slijepa je od rođenja. Živi sama u Zagrebu s Belom. Za razliku od njezina prvog psa vodiča, njemačkog ovčara, s kronično gladnom labradoricom ima svaki dan probleme. Bela jede sve što ugleda na cesti ili u parku, a potom odmah povraća

Kako počinje Vaš dan sa psom?

Pas se uvijek prvi budi. Bela je mlada, tek su joj dvije i pol godine i nažalost ne izdržavam ju koliko bih trebala. No, ne dolazi me buditi ako je još spavam. Tek kad shvatim da sam se je probudila, pred-rijm klapama skoči mi u krevet jer se želi malo polgnuti, pomaziti. U moj krevet ne smije jer ona ima svoj krevet. Nekad je prvo šetnja, a onda ju nahranim. Nekad je obrnuto. Ako je večer prije bila vani u 10 sati, možda izdržati do deset. Ako je bila u osam, moram ju izvesti ranije van da obavi nuždu.

Spomenuli ste hranjenje. Kako to liči?

Nikad ju ne hranim u isto vrijeme. Zato ide nekad prvo šetnja, a nekad dobije prvo obroci. Zašto? Ako bih ju svaki dan hranila u isto vrijeme, primjerice u 9 sati, ona bi naučila da tada dobije svoj obrok i bila bi jako živčana ako me na bi bilo doma u to vrijeme. Sigurno bih, kad se vratim, našla našto u stanu potrgano. Isto tako, ne smije se voditi psa van odmah podjke hranjenja. Mora se barem pola sata odmoriti jer veliki psi ne smiju skakati odmah nakon jela jer im se želudac može otkomati. Kad me već pitate za jelo, reći ću vam još nešto. Bit ću brutalno iskrena. Bela je labradorica, a tu vrstu ne volim nikako jer su strahno proždripljivi psi. Zovući će se ispod sjedala u tramvaju i pojest će papir. Pojela mi je kalender s metalnim uvetom, pojela mi je plastični automobil igračku, a to, shvaćate i sami, nije baš besopasno. Ona jednostavno jede sve, a mene to strahno živcira. U parku kraj zgrade u kojoj živim ne smijem ju puštati. Jer, ljudi tamo hrane golubove pa ne zemlji ima kruha. Jednom je, rekli su mi prijatelji koji vide, pojela pola kruha u trenu dok sam ju pustila da se istrči. Ona to pojede u sekundi. Problem je to što ima jako nježljiv želudac i za pola sata će sve to isprovraćati. Bela je kad mene osam mjeseci i nikako ne mogu prihvatiti da je njezine osobine. Moj prvi pas vodič

bio je njemački ovčar. Ona je sada u mirovini, kod mojih domaćina u Međimurju, i uopće nije bila živčana. Moj prvi pas nije ništa kao po vani, a Bela prijeđe zabru i odmah kao napredno otkuže kolešči. Po karakteru je skoro druželjba. Eto što je kipu kolešči pojela u dva dana plus to što mi je još avetila jela vani... Kolešči koje dobiva za nagradu sam smanjila i mislim da ona nije baš zadovoljna.

Je li se savjetovali s nekim o tom problemu proširivost? Kako to riješiti?

Trala sam po Internetu što stručnjaci kažu o tome i našla da je takvim psima u ugoju maknut gen za sitost. Da sada tu obronite vraću hrane od 15 kilograma, možda bi sve to pojela. No, onda bi joj nekoliko tjedna bilo loše. No, to je teška vrsta i upravo zato ih se uzima kao radna psa. Daj im kolešči i sve će raditi što joj se naredi. Ako treba, za hranu će hodati i po jednoj kapi. Hehehehe.

Rekli ste, radni pas. Kako sve ideate sa psom?

Odlazim gotovo svakeko sa psom. Nemo, ne odlazim na mjesta koja bi bila mučenje za psa. Primjerice, neću otići u HNK na operu, neću otići s Belom nekamo gdje znam da je velika buka ili gdje ću se dugo zadržati. Iako, ona je bat probleme mogla izdržati sve predavanja na filozofskom fakultetu. Svi i pol njoj nije problem. Legna i mirna je. Pas vodič je radni pas i ima pravo ući se mnogim u sve javne ustanove. Spomenula sam fakultet, zatim tu su iškarna, škole, tramvaj i sl. To sve pili u zakonu.

Je li teško i u stvarnosti?

S Belom nisam imala neugodne iskustva, no s prvim psom jesam. Morala sam u Zagrebu na pregled u Traumato- lošku bolnicu u Dvarkovčevoj. U beka- noid nije bilo nikakvih problema. No, u ambulanti je liječnik bio prilično neugodan, reći ću čak da je to ponajviše bilo i besobrasno. Liječnik, kao skaderni obrazovni osoba koje pred sobom ima slijepu osobu sa psom vodičem, trebao bi znati da je to nešto normalno i dopušteno. Pas vodič ima svoju radnu iska-

nicu koja je kao vozačka dozvola. U njoj pili sve o pravima, ali i zaprijetnim kaznama. Liječnik je tražio da pas ve- šem. Uglavnom, nije me htio pogledat. Na kraju je pas išao i bio s mojom pri- jateljicom, no počeo je cviliti pa sam i ja neobavljena posla izašla iz ordinacije. Odlučila sam prijaviti taj slučaj iako ni- sam znala liječničko ime. Obratila sam se Udrugi slijepih koji su poslali dopis Traumi i na kraju se stvar rasplela. Ispo- stavilo se da se liječnik boji pasa. Um- jesto da mi je to na vrijeme rekao i da tako izbjegnemo neugodnu situaciju sa mene, pas, njega i bolnicu, sve je završi- lo drukčije. Ja razumijem da se neki ljudi boje pasa, no to je trebalo reći, a ne da me praktički istjera van. Isti dan išla sam doma u Čukovec i trebala na pregled k ophthalmologu. Nisam kratkovidna osoba, ali sam baš bila povelu pas da vidim kako će to tamo biti. I, znate što, problema nije bilo, mi su govorili da slobodno smijem svakamo sa psom. Čak je sa mnom bila u prostoriji u kojoj su mi radili ultrazvuk.

Postoje li mjesta gdje je baš ljetakom zabranjeno da uđe pas?

Većina kafića ima zabranu ulaska pasa. Kad idem u neki novi kafić, uvijek prije pibam. Objasnim situaciju. Kažem da pas ima radnu iskaenicu i da su psi vodiči našle oš. Ne mogu je svoje oči ostaviti ispred kafića. Uvijek su me puštali da uđem u svaki kafić i da, naravno da ih ne puštamo da skaču po kafiću. Oni laču u nogu, lipod stolci. Naučeni su da praktički napomnično čekaju.

Radni psi najprije su kod uzgajivača pa in- struktora. Potom ih pre- daju socijalizatorima i na kraju dođu slijepoj osobi. Svađje su po 12 mjeseci i tek kad prođe više od godinu dana kod slijepa osobe, pas postaje siguran da je to to i da više neće mijenjati svo- jega vlasnika.

Razgovarao:
Matija Varga, 7.b

PASJI ŽIVOT Pisci: Fran Petrić, 8...

NAPUŠTENI i ranjeni kućni ljubimci dom nalaze u prihvatilištu

Noina arka već 12 godina s Gradom Zagrebom provodi projekt SOŠ za ranjene životinje tako što prihvaćaju pse koji su stradali na ulicama Zagreba i smještaju ih u Dumovcu

Najtužnije je kada kućni ljubimac prestane biti kućni ljubimac. Vlasnik ga se rješava, baš tako, i ostavlja na cesti. Da ne uginu od gladi, da ih ne pregazi automobil ili da ne okončaju osiješeni i bolesni svoj život, pomoću životinjama dobri ljudi okupljeni u Udrugi Noina arka. U prihvatilištu u Dumovcu, 18 kilometara nedaleko od središta Zagreba, članovi te udruge brinu se o psima i mačkama koji do njih dolaze putem priljevaka nekolicina pa ih volonteri skupljaju sami s mjesta gdje su uočeni, a često ih ljudi ostave ispred ulaznih vrata u Noinu arku ili ih zavežu za ogradu prihvatilišta.

Također, događa se da dolaze i sami vlasnici i mole da prihvatimo njihovu životinju jer se više ne mogu brinuti o svojem ljubimcu. Znamo ih tada uputiti da ga pokušaju udomiti putem oglasa, specijaliziranih portala ili preko Facebooka. Ako se baš ne pronade trajno rješenje za udomljenje, životinje završavaju kod nas – kaže Helena Fink, predsjednica Noina arke.

Uvijek žele pomoći, ali...
Udruga prihvaća životinje sa zagrebačkog područja. Doduše, bilo je i iznimaka, primjerice kada je prije dvije godine poplavljeni švovnja. Tom su prilikom

članovi zbrinjivali i životinje kojima je prijetilo utapanje. Volonteri Noina arke spremni su uvijek pomoći zvekmu, ali... Uvijek postoji jedan ali, a to je u ovom slučaju kapacitet. Trenutačno mogu primiti stotinjak pasa koji borave u kavezima površine dva puta četiri metra, a po dvije kućice u svakom kavezu. Kavezi su natkriveni limnim pločama. Onog kišnog dana kada smo posjetili Dumovec, 20 pasa bilo je na oporavku na Veterinarskom fakultetu.

– Noina arka provodi već 12 godina s Gradom Zagrebom projekt SOŠ za ranjene životinje tako što prihvaćaju pse koji su stradali na ulicama Zagreba i njegove okolice. Ranjene životinje najčešće su kategorije s kojom radimo, no nema veće sreće od trenutka kada se one oporave i nađu novi dom – govori Fink.

Pomogao im Bandić

Najteže u prometu stradavaju štenci bez kućni ljubimci koji su ostavljeni i vlasnici su ih, teško pokretne i gotovo slijepi, izbacili na ulice. Strahno je kada se prema čipu detektira vlasnik, a taj vlasnik odbija primiti natrag životinju uz obrazloženje da nema novca za njezino liječenje ili daju brigu o svom ljubimcu. To je i razlog zašto su u prihvatilištu u Dumovcu uglavnom starije životinje – psi i više od osam godina. Tako udomljeni psi u Dumovcu ostanu do prirodne smrti. Udrugu je Helena Fink osnovala po uzoru na istoimenu Arku Noah iz Graca.

Znamo za Nou i kako je spasio životinje iz potopa, pa tako i volonteri u Noinoj arki spaljavaju kućne ljubimce, doduše ne sve vrste kao Noa, nego pse i mačke. Kad je riječ o redu udruge, nije im bilo lako. Bili su dozd na nekoliko lokacija u gradu, ali su psi, naravno, lajali – jer su psi – a to je sugrađanima smetalo. Gradonačelnik Milan Bandić pomogao im je da se skrasu u Dumovcu, ustupivši im na korištenje prostor za prihvatilište površine 3000 četvornih metara. Uredili su ga uz pomoć donatora i tu su i danas.

– Volite kućne ljubimce, pazite na njih i ne napuštajte ih! To su biva bica, a ne stvari koje ćete odbaciti kad vam dojade ili vam više nisu zanimljive. Ako su bolesni, liječite ih! To zaslužuju. Budite uz njih do zadnjeg trenutka. Ako im više nema pomoći, budite obavezni uz njih dok im veterinar ne skrene bol. Nije u redu da vaši kućni ljubimci pati ako vam je vjerno služio 15, 20 godina – poručila je predsjednica Noina arke Helena Fink.

FINANCIJE Pomoć dobrih ljudi

Osim kapaciteta prihvatilišta u Dumovcu, postoji još jedan problem. Novac. Grad Zagreb sufinancira Noinu arku, doznali smo, s 285.000 kuna na godinu, i to samo za operacije ranjenih pasa, njihovo liječenje, cijep-

ljenje, sterilizaciju, odnosno kastraciju. Operacija u prosjeku stoji 4000 kuna, a Grad prima 2500 kuna. Kada se pogledaju ukupni troškovi koje udruge ima, Grad daje samo jednu trećinu iznosa koji je potreban na godinu. Ušakuju građani i turtke sa svojim donacijama. Članovi udruge plaćaju članarinu, a ima građana koji su sponzori neke životinje do njezine udomljenja. Članova udruge je 150, a

volontera 30-ak. Nezobavezni članovi su i prehrana. Da kupuju sami bal su hrana, trebali bi samo za to na godinu izdvojiti 150.000 kuna. No, i tu im pomažu građani koji donose vreće i vreće dehidrirane hrane te konzerve. Predsjednica Noina arke Helena Fink dodaje kako je udruge prethodno protekle 33 godine zahvaljujući dobrim ljudima i pomoći nekolicine tvrtki iz Zagreba i okolice.

Iza ovih vrata nalje utolište stotinu pasa

Nali novinari u posjetu prihvatilištu u Dumovcu

ZMIJE kućni ljubimci?

Možemo li odmah, onako "u glavu": zmijska kao kućni ljubimac – da li ne?

Zmije su divlje životinje i nisu domaćinske kao psi ili mačke; one nisu navikle da ih mazimo i da s njima imamo bliske kontakte. Zmije to ne vole. Gledanje televizije sa zmijom u kući nije dobro za zmiju. Ne samo da nije dobro nego bi se to moglo karakterizirati kao kršenje dobrobiti životinje. No, na kaštem da ako je netko zainteresiran za zmiju, da ju ne može držati doma. Zmije u kući da, ali ne kao klasični kućni ljubimci. Kako se uopće zmije mogu legalno nabaviti?

Danas to nije problem. Postoje različiti pet-shopovi u kojima se prodaju i gmazovi, tu su online-shopovi privatnih uzgajivača, a može se doći i izravno u privatnu uzgajivačnicu. To je legalno i tako kupujete životinju s

papirima. Prilikom kupnje uvijek imati na umu da kupite onu vrstu kojoj možete pružiti potrebne uvjete.

Zmije za početnike

Žato uvijek znati potrebe pojedine vrste. Od jednostavnijih zmija, za početnike, dostupne i jeftinije vrste su kraljevski piton i kukuruzna zmija, poljorice poput krevosca kojeg ima kod nas, miješne zmije pa kraljevke zmije. Uglavnom, postoji desetak vrsta primjerenih početnicima.

Izabli li zmije uopće iz svoje-ge terarije? Mislim, bpsda kako ste prije rekli, da je zmija onda ljubimac samo za gledanje. Gledanje "moje" zmije kroz staklo meni ne bi bilo ništa uzbuđujuće od gledanja, primjerice, na YouTubeu.

Opet ću vam ponoviti. Zmije u kući da, ali ne kao klasični kućni ljubimci! Pitati ste izla-

zli li zmije iz terarije. Moram vam reći da zmije i u prirodi žive na jako malom području. Sadržane su. Vi ste iz Zlatara. Koliko ste puta prošli u vašem kraju, pogotovu u Lobnu, pokraj neke zmije, a da toga niste bili svjesni. Kraljevski piton živi u termalnim izvorima i on u prirodi uopće ne vidi svjetlo dana. Neće vam ni doma biti aktivan, osim predvečer ili po noći.

Parjenje zmija

A tada vi spavate, bito tako, zmija, kad se najedne jedan dan, sjedeća dva-tri dana nećete biti aktivan, osim kad ogledni, postat će aktivnija jer će tražiti hranu. Naravno, postaje i dravno aktivna zmija poput kukuruznih zmija. Da vam odgovorim na pitanje. Da, zmiju vidim iz terarije. Samo kad ga trebam očistiti. I opet se vraćamo na ono vaše pitanje: zmija kao kućni

Zmije jedu jedanput na tjedan. Zmija prosječne veličine pojede dva miša, a to je 20 kuna. Usporedite to s hranom za pse i mačke!

Početno ulaganje, znači kupnja zmije i odgovarajućega terarija, stoji od tisuću kuna na više. To znači da držanje zmije nije skup sport.

IVAN CIZELJ
stručnjak za zmije

ljubimac – da li ne. Primjerice, kad ju vedmo, svako držanje zmije na rukama za nju je neki novi prostor, novi miris, nova svjetlost. Zmiji to predstavlja stres jer ona ima drukčiju percepciju okoline od ljudi. Nevest ću vam jedan primjer. Ljudi često vole glediti iguanu po glavci, a ona ne to sklopi oči. Mačka ili pas napraviće to to jer uživaju, ali iguana ne. Njoj to smeta, a mnogo će ljudi krivo interpretirati takvo ponašanje upravo zato što gmazovi nisu toliko s nama kao psi ili mačke i mi, mogli bismo reći, njihovo ponašanje i reakcije još uvijek ne poznajemo.

Mogu li zmije biti bolesne? Ako da, ima li u nas netko tko ih liječi?
Da, i postoje veterinarski specijalizirani za gmazove. Najčešći problem kod zmija je u doba preovlađivanja zbog prevelike vlage, a ona je potrebna da se stara koža odvoji od nove. Neodgovarajuća temperatura može uzrokovati probleme u probavi. Isto tako, zna biti i problem ako ne postoji odgovarajuće mjesto za polaganje jaja.

Polaganje jaja? Putem od Zlatara do Zagreba sjeto sam se jednog pitanja koje nisam stavio na papir. Kako se zmije pare?

Najnormalnije, kao i sve druge životinje. Hahahaha. Sve zavisi od vrste. Tropske vrste mogu se pariti cijelu godinu, a naše zmije pare se u proljeće. Kod zmija čak postoji i borba mužjaka. No, da konkretno odgovorim. Ženke ispuštaju feromone. Muškarci ih se već ušli iz biologije. To su mirisne čestice i onda mužjak prati ženku. Mužjak ima perni spolni organ koji se nalazi s lijeve i s desne strane uz kloaku. Kloaka ili nečistoća, ako niste još ušli o tome, zadržati je dio crijeva u ptici i

Postoji dvojba mogu li kućni ljubimci biti životinje poput gmazova. Odgovor na to pitanje potražili smo kod Ivana Cizelja, koji je već sedam godina kurator za ribe, vodozemce i gmazove u Zagrebačkom zooološkom vrtnu. O zmijama zna sve. S 15 godina držao je kod kuće zmije kao kućne ljubimce

Vilim Kobalčak sa šarenom boom, dugom pet metara

Razgovarao:
Matija
Varga, 7.b

gmazova. I sada, ako ženku pari s lijeve strane, koristiti će se lijevom hemipenisom. I obratno. Veći dio ženki leže jaja i nakon dva mjeseca izlaze se mlade zmije.

Sve ste to lijepo argumentirali, ali nikako od Vas da čujemo kratki i jasan odgovor. Da li ne?
Zmije su divlje životinje i može ih se bez problema držati kod kuće. Imao sam psa i s njim iliao u letrnju. Sa zmijom je to nemoguće. Zaključak ostavljamo vama.

HLADNE I LJIGAVE ILI IPAK SUHE ŽIVOTINJE?

Strah od zmija je naučen strah

Prive ovog susreta dali ste nam da sami primamo u ruke zmiju. Mislio sam da to nikad neće napraviti, ali dogodilo se. Strah je nestao kad ste nam u ruke stavili najprije manju zmiju, mladog kraljevskog pitona, a potom i šarenu boou, dugu pet metara i težku po mojoj procjeni 7-8 kilograma.

Čovjek ima urođeni strah od primjerice, ušarke ili potresa. Strah od zmija je naučen. Najveći je problem kod ljudi nepoznavanje načina, pa se tako toga i boje. Zato se i ljudi boje zmija. Vlada fama da su zmije hladne i

lijgave. Prvo, zmije nisu hladne jer imaju temperaturu okolice u kojemu žive. Nisu ni liigave jer nemaju nijednu žiljenu znojnicu ni lojnicu na koži. Sami ste se usjerali da su zmije suhe. One izgledaju mokro i vlažno, no to je samo zbog ljuštaka koje se preovlađuju, a ljuštak moraju biti jer je zbog njih manji otpor pri kretanju. Po meni, razloga za strah nema. Ali, treba se educirati i zmiju upoznati. Ne treba zmiju držati ako ne znamo koja je vrsta. Isto tako, zmiju ne treba ubijati ako ne znamo koja je. (Vilim Kobalčak, S.B.)

Školski novinari i Ivan Cizelj

KAMO S NAŠIM ŽIVOTINJICAMA KAD SU BOLESNE

VETERINARI se mogu odlično brinuti za to da naši ljubimci budu zdravi

Kad imate kućnog ljubimca, morate biti spremni i na to da će on u svojem životnom vijeku barem jedanput biti bolestan. Tako je to i kod životinja. Mi idemo k liječniku, a životinje k veterinaru. I ne idu same, nego ih mi moramo voditi. Bolest prepoznajemo kao neuobičajeno ponašanje: naši ljubimci prestaju jesti ili

neke vrste čedje bolesne od drugih. Pravile nema. U pasa su česti problemi s k očom: upala i neljubi. Iza toga se kriju alergije na pojedine sastojke u hrani, ugrt buha, peludi trava...

Sida i kod mačaka
Slijede bolesti koje prenose krpelji, trovanje otrovom za glodavce, panviroza koje je

Neki ljubimci moraju i na operaciju, no najčešće su dovoljne tablete jer su one i kod životinje uobičajen oblik lijekova i vitamina.

I opet, kao i u ljudi, i životinje imaju probleme sa zubima. U pasa su vrlo česte naslage zubnog kamena, pogotovu u patuljastih pasmina, i uzrokuju jako upale desni i prijevremeno ispadanje zubi pa bi, savjetuje Domitran, barem jedanput na godinu trebalo s ljubimcem na pregled zubi.

– Vlasnici često griješe u prehrani. Pas i mačka nikako ne hranite slanim grickalicama, sladićima ili čokoladom, koje je jako otrovna za pse – naglašava Goran Domitran.

Sve više ljudi danas ima papige, i to one velike. I zlatarski veterinar ima čujsne araraune ili plavo-žute are. To je jedna od najvrednijih papiga, kaže, i jako je zahtjevan ljubimac. Zbog svoje inteligencije traži mnogo mentalnih aktivnosti.

Nisu samo za ukras

To su različite igre, rješavanje problema. Možete joj staviti poslasticu u neku kutijicu tako da se mora potruditi i razmišljati kako doći do nje. Nađajte, treba prostor za letenje i maženje sa svojim vlasnikom.

Veterinar veli da se papige nazivaju i "pernatim primatima" i mali sve potencijalne vlasnike da ih ne nabavljaju da im budu ukras u kavezu jer one su mnogo više od lijepog perja.

– Za kraj, nije sve upoređivo. Većina vlasnika brine se redovito o svojim životinjama i upozna je s njihovim potrebama. Jako je važno da se raspitate o potrebama životinje prije nego što ju nabavite kao kućnog ljubimca kako biste znali koj ljubimac odgovara vašem stilu života – poručuje Goran Domitran, omljeni zlatarski veterinar.

Ako je ararauna stalno zatvorena u kavezu, nema priliku letenjem izbaciti višak energije. Može postati agresivna prema okolini, ali i prema samoj sebi. Može se samoozljeđivati ili čupati svoje perje.

Domitranova ararauna

Pišu: Martin Kijak i Bruno Strelar, 4.a

Zlatarski veterinar Goran Domitran kaže da ljubimci moraju nekad i na operaciju, no najčešće su dovoljne samo tablete jer su one i kod životinja uobičajen oblik lijekova i vitamina. Upozorava na to čime nikako ne smijete hraniti pse i mačke

povrađaju i imaju proljev i nisu veseli. Zlatarski veterinar Goran Domitran kaže da su nalog za takve situacije zaražene bolesti: vanjski paraziti (npr. buha i krpelji), ali i unutarnji (gljive, trakovice), zatim različite mehaničke ozljede (posjekotine, ugrt), upale zglobova, prijelomi kostiju, nalet motornih vozila).

Različiti pacijenti

Domitranu su u njegovoj do sadašnjoj praksi pacijenti bili uglavnom psi i mačke, ali i kunji, zamorčić, papigice, koprnene i vodene kornjače, a ponekad i pokoje odjedera dvije ptice (vrane, čapje). – Ne možemo govoriti da su

opasna posebno za ljence jer se takko liječi i različiti tumori. I mačke imaju slične probleme.

No, ima virusnih zaraznih bolesti koje su opasne samo za njih i neljubičke su (FIV – mačja sida, FEL – mačje leukemije). Sve vrste ljubimaca obole i od bakterijskih i virusnih bolesti i često nam je teško odrediti koji je točno uzročnik u pitanju, pa se onda daje lijek za sniženje temperature ako je ona povišena, preporučuju se antibiotici ili infuzije ako su životinje dehidrirane zbog povraćanja i proljeva, daju se vitamini – objasnio je zlatarski veterinar.

TETA Šišalica za peseke iz najduže zagrebačke ulice

GROOMERI POSTOJE VEĆ I U HRVATSKOJ

Razgovarala:
Vida Srebačić, 4.a

Sa šestoro školskih novinare posjetila sam Salon za kućne ljubimce Gita u zagrebačkoj ulici, koji vodi Snježana Horozović. Salon je, kaže, dobila ime po njezinu psu, 14-godišnjem malicarskom štiti. Ona žme se vlasnica bavi zovu se grooming, a ona je groomerica. Nač je jednako uvijek nema odgovorajuću riječ za grooming. Mogli bismo reći da je njezin posao dotjerivanje kućnih ljubimaca. Kao što nema naše riječi za to zanimanje, tako nema ni škole za to. Dodaje, uz osmjeh, kako ju zovu Teta Šišalica. U inozemstvu se ljudi dugo time bave, još i u elizabetansko doba kada su se bogataši natjecali tko će imati najviše uređenoga kraljevskog pudla.

A kako je to kod nas?

Učimo na seminarima ili od kolega. Ja sam u ovom poslu već 15 godina. Sve sam naučila od svoje dobre prijateljice i tada, 2000. godine, u Hrvatskoj su bile samo tri salona za dotjerivanje ljubimaca. Zadnjih pet godina imam svoj salon. No, tako formalne edukacije nema, stalno pohađam seminare. Evo, zadnji je bio o temi kreativni grooming.

Koje vam životinje najčešće dolaze? Zapravo 99 posto psi. Uglavnom iz nepodnog dijela grada te iz Zaprešića, Sveta Nedelje

i Samobora. Vrlo rijetko mačke, hrčci, papige i zečevi.

Od čega se sastoji jedan tretman?

Imali ste priliku upoznati denisa Mini. Ona je pasu (stari) linuocer paper-rol boje. Joj je mlađi pesak, tek su joj godinu i tri mjeseca. Vidjeli ste, prvo sam ju potrimala. Trimen je zapravo čupkanje podlake i radi se ručno. Polagano se čupkaju dlakice da bi lipod

njih mogla narasti nova, otkriti dlaka, a ne rudiava. To je bitno kod linuocera. Potom sam ju okupale i osušila, a sada sjedi šišanje. Kod pasa se isto tako čupkaju dlakice iz ušiju da se ne upale ušne školjke, režu se nokti, liziraju-vaše guze. Ako stranica traži, možemo poferbat pesaka. Naravno, diaku. To još nije zahtijevalo ovdje, ali ipak ima i takvih šišja. Jedan tretman traje dva sata. Naravno, sve ovisi o tome u kakvom je stanju došao pas. Lako je raditi kad je pas njegovan, a to znači da dolazi redovito svaka dva mjeseca, najviše dva i pol mjeseca. Ako je pas zapušten, treba mi malo više da ga dovedem u red. Važno je da prvi dolazak pesaka bude što prije. Najbolje je da štend dođu s pet-šest mje-

ci – da malo pomirku salon, da se upoznaju sa mnom. Poželjiem ih i okupam.

Što vam je u poslu najteže? Volim raditi frizuru, pogotovo kad mi vlasnik pušta da je odaberem. Zapravo, važan je izgled psa. Odm što je lijep kad se sređi – isto kao i kod ljudi – dle mu koža. Zdrave koža, nahranjena koža oduje da je riječ o zdravom psu.

Jesu li ljubimci samirni i kako to rješavate?

Jesu, znaju biti nemirni. Rješenjem to tako da zamoim vlasnika da ne bude u salonu dok radim za psom jer kad je vlasnik u salonu, kućni ljubimac skače po stolu, traži pomoć. A kada vlasnik ode, malo se boji, ali ostaje miran što je nema jako važno jer su sve ove šikare i noževi jako oštri i dovoljno je da pesak malo poskoči i može se oštetiti, i on li je. Ako je pesak bolestan, naravno da vlasnik može ostati. Primjerice, ako pesak ne može stajati.

S malim psima radim na stolu, a oni veliki, koji su mi ipak rjeđi u salonu, tijekom tretmana su na podu. Ne biste vjerovali, velike pasmine su mnogo mirnije u salonu. Njemački ovčari, kraljevski pudli i rottvejeri. Ma to su bebe. A manje pasmine – one bi na stolu samo skakutale, zalagne su, ljubili bi se s vama. Pekiševci nekad zajuju bitli toliko življeni, gristi, ležati sto ne set kao da su najviri.

Znače, psi nas povezuju s veterinarima. Boje sa. Boje se da će dobiti plikicu, da će im se nešto dogoditi. No, ne kralju se to ipak prebroni u postivan strah, kako je volim reći, i to zaprepljenost brzo nestaje.

Je li vam se kada dogodilo da niste mogli prki psi li da vas je bilo strah?

Strah ne nikad nije bilo. Onaj pesak ne možai raditi ako se boji pesaka. Nikad pesaku nisam stavila brojku jer kad vlasnik kaže da je pas agres-

Snježanja Horozović bavi se dotjerivanjem kućnih ljubimaca od 2000. godine. Tada su u Zagrebu bila samo tri takva salona. Za groomere u nas još uvijek nema škole, nego tečajuvi i učenje od starijih kolega

Potuzjesta linuocerca Mini dolazi na ušješavanje i na ušješavanje odnosa

Za

2

sata groomer može dotjerati psa

Groomer dotjera

4-5

peska na dan. Taj broj jamči kvaliteta

Svaka

2

mjeseca pesak treba na grooming

Tretman stoji od

100

kuna najviše. To ovisi o stanju psa

ven, većina će ga groomere odbiti. A bilo je slučajeva... Jednom me čakunio jedan veliki pudl. Vlasnica koja ga je dovela nije rekla da je pesak dan prije udomljen iz azila. Kolegici je iznenilo smo šišati i sve je bilo u redu dok nisam upala mašinu. Pas je zgrebio mašinu u ušku, mašina mu je odrezala jezik, a kad sam ju izvukla, zgrabio me za ruku. To je bilo prestrašno. To se ne bi dogodilo da je rekla odmah kako je riječ o netom udomljenom psu.

Recite, koje najčešće pogreške rade vlasnici kućnih ljubimaca kad sami pokušavaju doma uljepšati kućnog ljubimca?

Dugodlaki pesaci zahtijevaju barom jedanput do dvaput na dan da ih se poželji. Nažalost, ritam života je takav da čovjek ponekad nema vremena ni za sebe pa su onda pesaci zapušteni. Vlasnici pokušavaju zapatijene dlake odrezati pa "svašta-nelito" naprave. Zato postoji-mi. Uredimo i sredimo pesaka. Sve se može ispraviti. Ali, znate kako se kaže: bolje spriječiti nego liječiti. U ta dva mjeseca između tretmana u salonu psi bi isto tako barom jedanput doma vlasnik trebao okupati.

Volite li svoj posao? Običavam!

Može li se živjeti od toga? Da! Ako radite kvalitetno, s mnogo ljubavi, ljudi će prepoznati kvalitetu. Je imam 4-5 pesaka na dan. To je moj maksimum jer šlim pružiti kvalitetu. Kad čovjek vidi frizuru koju sam napravila, doći će opet. No, ima salona koji su se orijentirali na kvantiteta. Ode pesak napravi deset pesaka na dan, hmmm... ima salona u gradu koji se otvore i već za godinu dana zabone. U njima samo lizirajuju pesaka po načelu "mašina i gušim"; rade "štikore". Doći ćate jedanput u takav salon i nikad više.

Tko radi na listu

- ▶ učenici
- ▶ učitelji... ALI

Preporučuje se da autori članaka u školskom listu **ne budu** učitelji, stručni suradnici i ravnatelji.

Rad na tekstu

- ▶ lektura - jezik, pravopis
- ▶ **korektura** - isušteno slovo, „krivo“ slovo, višak ili manjak bjelina
- ▶ uređivanje - dotjerivanje, provjera istinitosti
- ▶ imprimatur - neka se otisne

Rad Novinarske skupine

- ▶ rad u hodu i po potrebi

Sadržaj školskog lista

- ▶ što ide u školski list
- ▶ što ne ide u školski list

Publika

- ▶ tko su naši čitatelji
- ▶ sadržaj lista treba biti ono što čitatelji žele

Još o sadržaju

- ▶ literarno vs. novinarsko
- ▶ školski list nije spomenica ni almanah

Još o sadržaju

- ▶ neka bude raznolikost
- ▶ vijest, izvještaj (prikaz, izjava, raport)
- ▶ osvrt, bilješka, komentar, recenzija, kolumna
- ▶ kritika, članak, esej, feljton

Kad se pišu monološke forme

- ▶ treba poznavati temu
- ▶ pisati „in medias res“, a ne „ab ovo“
- ▶ poznavati i razumjeti problematiku
- ▶ odabrati aktualnu temu
- ▶ dužina teksta primjerena zanimljivosti

Dužina teksta

- ▶ jedna kartica je 1800 slovni
znakova s prazninama

Umetanje

Izgled stranice

Reference

Skupna pisma

Pregled

Tezaurus

Brojanje riječi

Prevedi

Jezik

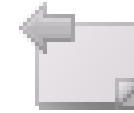
Jezik

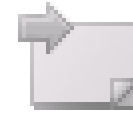
Novi komentar

Izbriši

Prethodno

Sljedeće

Komentari

Evidencija promjena

Brojanje riječi

Statistika:

Stranica	9
Riječi	5.433
Znakova (bez praznina)	30.009
Znakova (s prazninama)	35.446
Odlomaka	18
Redaka	412

Uključi tekstne okvire, fusnote i krajnje bilješke

Zatvori

Mješoviti žanrovi

- ▶ aforizam
- ▶ anegdota
- ▶ vic
- ▶ humoreska
- ▶ dosje
- ▶ strip
- ▶ križaljka
- ▶ fotovijest
- ▶ anketa

Još novinarski formi

- ▶ reportaža
- ▶ putopis
- ▶ fičer
- ▶ intervju

Oprema teksta

- ▶ nadnaslov
- ▶ naslov
- ▶ podnaslov
- ▶ međunaslovi
- ▶ lead
- ▶ citat
- ▶ fotografija - potpis pod fotografiju
- ▶ ime i prezime autora teksta
- ▶ okvir
- ▶ grafika

RADNI PAS I/ILI KUĆNI LJUBIMAC

BELA mi čini život kvalitetnijim, ali me vrlo često jako živcira

Ivana Vinko (30) slijepa je od rođenja. Živi sama u Zagrebu s Belom. Za razliku od njezina prvog psa vodiča, njemačkog ovčara, s kronično gladnom labradoricom ima svaki dan probleme. Bela jede sve što ugleda na cesti ili u parku, a potom odmah povraća

Kako počinje Vaš dan sa psom?

Pas se uvijek prvi buđi. Bela je mlada, tek su joj dvije i pol godine i nimalo ne istrčavam ju koliko bih trebala. No, ne dolazi me buđiti ako je još spavam. Tek kad shvatim da sam se ja probudila, prednjim lapama skoči mi u krilo jer se želi malo polgrati, pomaziti. U moj krevet ne smije jer ona ima svoj krevet. Nekad je prvo letnja, a onda ju nahranim. Nekad je obrnuto. Ako je večer prije bila vani u 10 sati, možda trčati do deset. Ako je bila u osam, moram ju izvesti ranije van da obavim ručku.

Spomenuli ste hranjenje. Kako to ide?

Nikad ju ne hranim u isto vrijeme. Zato ide nekad prvo letnja, a nekad dobije prvo obroci. Zašto? Ako bih ju sveki dan hranila u isto vrijeme, primjerice u 9 sati, ona bi naučila da tada dobiva svoj obrok i bila bi jako živčana ako me ne bi bilo doma u to vrijeme. Sigurno bih, kad se vratim, našla nešto u stanu potrgano. Isto tako, ne smije se voditi psa van odmah poslije hranjenja. Mora se barem pola sata odmoriti jer veliki psi ne smiju skakati odmah nakon jela jer im se želudac može otkrenuti. Kad me već pitate za jelo, reći ću vam još nešto. Bit ću brutalno iskrena. Bela je labradorica, a tu vrstu ne volim nikako jer su strahalo proždripljivi psi. Zvuči će se ispod sjedala u travnjaku i pojest će papir. Pojela mi je kalendarski s metalnim svezom, pojela mi je plastični automobil igraću, a to, shvaćate li sami, nije baš besopasno. Ona jednostavno jede sve, a mane to strahalo švicra. U parku kraj zgrade u kojoj živim ne smijem ju puštati. Jer, ljudi tamo hrane golubove pa ne smije ima kruha. Jednom je, rekli su mi prijatelji koji vide, pojela pola kruha u trenu dok sam ju pustila da se istrči. Ona to pojede u sekundi. Problem je to što ima jako osjetljiv želudac i za pola sata će sve to isporučiti. Bela je kod mene osam mjeseci i nimalo ne mogu prihvatiti te njezine osobine. Moj prvi pas vodič

bilo je njemački ovčar. Ona je sada u mirovini, kod mojih doma u Mađimuru, i uopće nije bila lojalna. Moj prvi pas nije ništa jao po vani, a Bela prijeđe zaboru i odmah kao nagradu oželuje kolače. Po karakteru je strogo društvo. Em što je kiku kolačica pojela u dva dana plus to što mi je još svelta jela vani... Kolačica koje dobiva za nagradu sam smanjila i mislim da ona nije baš zadovoljna.

Jeste li se savjetovali s nekim o tom problemu probitkivosti? Kako to riješiti?

Trčala sam po Internetu što stručnjaci kažu o tome i našla da je takvim psima u usgoju maknut gan za slast. Da sada tu otvorite veću hranu od 15 kilograma, možda bi sve to pojela. No, onda bi joj nekoliko tjedina bilo loše. No, to je teška vrsta i upravo zato ih se uzima kao radne pse. Daj im kolačić i sve će ređiti što joj se naredi. Ako treba, sa hranu će dovesti i po jednoj šapli. Hahahah.

Bakl ste, radni pas. Kako sve ide sa psom?

Odnosni gotovo svatko sa psom. Naravno, ne odlažim na mjestu koje bi bila mučenje sa psom. Primjerice, neću otići u HNK na operu, neću otići s Belom nekamo gdje znam da je velika buča ili gdje ću se dugo zadržati. Iako, ona je bez problema mogla izdržati sve predavanje na filozofskom fakultetu. Set i pol njoj nije problem. Lagne i mirna je. Pas vodič je radni pas i ima pravo ući sa mnom u sve javne ustanove. Spomenula sam fakultet, setim tu su i lekarna, škole, travnjak i sl. To sve pije u zakonu.

Je li tako i u stvarnosti?

S Belom nisam imala neugodne iskustva, no s prvim psom jesam. Morala sam u Zagrebu na pregled u Traumato-lošku bolnicu u Draškovićevoj. U čekao-nici nije bilo nikakvih problema. No, u ambulanti je liječnik bio prilično neugodan, ređ ću čak da je to ponašanje bilo i besopasno. Liječnik, kao sklademski obrazovana osoba koje pred sobom ima slijepu osobu sa psom vodičem, trebao bi znati da je to nešto normalno i dopušteno. Pas vodič ima svoju radnu takso-

nicu koja je kao vozačka dozvola. U njoj pije sve o previma, ali i zapriječanim kaznama. Liječnik je tražio da pas vani. Uglavnom, nije me htio pregledati. Na kraju je pas lišio i bio s mojom prijateljicom, no počeo je cviliti pa sam i ja neobavljena posla izšla iz ordinacije. Odučila sam prijaviti taj slučaj iako nisam znala liječnikovo ime. Obratila sam se Udruzi slijepih koji su poslali dopis Traumi i na kraju se stvar rasplela. Ispostavilo se da se liječnik boji pisa. Umjesto da mi je to na vrijeme rekao i da tako izbjegnemo neugodnu situaciju za mene, psa, njega i bolnicu, sve je zavrtilo društvo. Je razumijem da se neki ljudi boje pisa, no to je trebao reći, a ne da me praktički istjera van. Isti dan bila sam doma u Oskovec i trebala na pregled k oftalmologu. Nisam instijiva osoba, ali sam baš bila povelja psa da vidim kako će to tamo biti. I, znate što, problema nije bilo, svi su govorili da slobodno smijem svatko sa psom. Čak je sa mnom bila u prostoriji u kojoj su mi radili ultrazvuk.

Postoje li mjesta gdje je baš izričito zabranjeno da uđe pas?

Većina kafića ima zabranu ulaska pisa. Kad idem u neki novi kafić, uvijek prije pibam. Objasnim situaciju. Kažem da pas ima radnu iskaznicu i da su psi vodiči našle oči. Ne mogu je svoje oči ostaviti ispred kafića. Uvijek su me puštali da uđem u svaki kafić i da, naravno da ih ne puštamo da skaču po kafiću. Ovi lide uz nogu, ispod stola. Naučeni su da praktički nepomirno čekaju.

**Radni psi najprije su kod uzgajivača pa in-
struktora. Potom ih pre-
daju socijalizatorima i
na kraju dođu slijepoj
osobi. Svađuje su po 12
mjeseci i tek kad prođe
više od godinu dana kod
slijepje osobe, pas postaje
siguran da je to i da
više neće mijenjati svo-
jega vlasnika.**

Razgovarao:
Matija Varga, 7.b

RADNI VIJEK PSA VODIČA JE SEDAM GODINA Psima stradavaju kukovi pa moraju u mirovinu

Psi vodiči kao radni psi imaju očekivani radni vijek. To je nekih sedam godina. Dobijemo ga s dvije godine i pas je sve do devete godine potpuno radno sposoban. Tako bi trebalo biti, tako tekvi psi žive u prosjeku 13 godina, nakon devete godine počne im slabiti vid, lošiji im je i sluh. I ono što je najteži problem kod pasa vodiča slijepih – kukovi. Psi vodiči do-
dijelju se slijepim oso-

bama prema brzini. Ima sporih pasa i bržih; Bela je jedan od sporih pasa, nekad mi je čak malo prepora. Ako se prebrzi pas dodijeli slijepoj osobi, ona se ukoči i pas doslovno nosi na sebi njezinu težinu. Plus stuba – koje palma nisu prirodna. To je njima veliki problem. Kad sam imale prvog psa, živjela sam na petom katu u zgradi bez dizala. To je njoj bio veliki problem a kad se

primijeti da pas vodič teže hoda, više ga nema smisla mučiti. I onda ide u zasluženu mirovinu. Odluku o umirovljenju donose na temelju procjene zdravstvenog i fizičkog stanja psa njezgov kortinik i stručni tim. Tako je sada i moj prvi pas, dugodišnja njemačka ovčarka, kod moje obitelji u Medimurju, ispričala je Ivana Vinko, koja svoju budućnost vidi radni u nekoj knjižnici.

Psima vodičima čiji vlasnici žive u stambenim zgradama bez dizala vrlo često s godinama oboljevaju kukovi. Šoviet tada skraćuje radni vijek takva pas i onda on mora u mirovinu. Umirovljeni psi vodiči mogu ostati u obitelji kortinika ili se udomljaju u obitelji koje zadovoljavaju uvjete za njihovo umirovljenje.

U Medimurju, otkle sam rodom, jednom su me samo zamolili da sa psom budem u kafici u otvorenom dijelu, ne terasi. U većim i manjim gradskim sredinama vlada percepcija da je pas još uvijek životinja samo za dvorište.

Jeste li pokušali autobusom ili vlakom sa psom?

Na. Tramvajem da. I nitam imala neugodnosti. Osim zbog beline proždripljivosti. Već sam spomenula nježno povraćanje. Dvapat joj se to dogodilo u tramvaju. Ljudi su mi rekli gdje se isporučila. Sed zamislite, je moram držati sebe u tramvaju koji vozi, držati psa i istodobno čistiti pod. Ljudi nisu ništa rekli, a meni je to bio problem i jako mi je bilo neugodno.

Dogodi li se kaš da Vam ode?

Kod ovčarka se to nije dogodilo nijednom. A kod Bele – često. Nedostaje joj ispuštanje. Vani je jedan naograniđeni park otko završila kao svoje vrijeme drobita. Ja ju zovem, a ona ne dolazi. Jednostavno se ne odzove na poziv. Ona će doći tek kad to ona bude htjela. Već nekoliko puta su moji videči prijatelji morali po nju i dovući ju. I to me onda također lihvodi.

A kako izgleda kraj dana?

Odem u ogradiđeni park u kojem ju mogu pustiti jer tu znam da neće pobjeći ne cestu i da će se sigurno vratiti, odnosno doći na poziv. Nevačer opet mijenjam vrijeme hranjenja i šetnje da ju preverim kako se na bi navikla i običavala večernji obrok u isto vrijeme. Poslije je hranjenja i šetnje zna da su njezine radne obaveze gotove za taj dan i legna. Valjda odmarati ili spava. Ako nevačer, pošlje toga, Imam u planu odozati van, idem s nakim, a ona ostaje doma.

Rekli ste da su psi vodiči oči slijepih osobama.

Prilje pas kretala sam se uz pomoć bijelog štapa. Sa psom je to ipak brže, sigurnije. Prilje sam štapom morala pronaći zvuku prepreku, avakl stupić, avakl automobila, morala sam doći do svega i sve dobiti. A pas, znao, sve te prepreke zaobilazi. Ja tako uopće ne znam da predem kraj nekog automobila, karite za smuča, kontejnera, motora. Pas pronalazi najbolji put i sve to zaobilazi. Pritom, pas vodič slijepih osoba jedini je pas koji smije odbiti naredbu.

Prilje ste rekli da Vas pas nikad ne sluša, ali znači ima i situacije kada Vas slijepa osoba ne sluša.

Da, ako se povedem sa psom, onda

ona to nemamo vratiti. Šetim se. Imale sam još tada ovčarku. Ona me vodila i stala. Naredila sam joj da ide nemo. Znala sam, često smo prošli tom trasom i nikada nije bilo nikakve prepreke. No, tada se ukočila pa sam ponovila naredbu. I tako, nakon minute-dvije natezanja, ovčarka je legano krenula i ja sam želom došla do neke stakle. Mogla me povući punom snagom, ali nije htjela. Samo mi je šaljivo dala do znanja da je ona bila u pravu unatoč mojim naredbama. Čujba, da sam bila bez psa i imale bijeli štapa, ne bih bila napalena u prepreku i zivnela bih polibeno u tu staklu koje je otko dan prije bila postavljena. No, kad već govorim o ovome, postoj još jedan problem. Pas koji me vodi ipak uglavnom gleda i uočava prepreke koje su u njegovu vidnom polju. Jednom tako mi idemo i ja bubnem glavom u granu koje tu nikad nije bilo. Shvatila sam, zbog klike se grana savila. Bila je još mokra i malo sam ju strela po psu da joj pokazem što se dogodilo. Otko, sve je shvatila jer i dandana kad me vodi tim putem, jako te grana više nema, zaobilazi to mjesto. Pas sve takve zadetke, pa i ut male kazne, obavija i pritom nikad ne smije pokazati nervozu. Tako su psi vodiči iznestrani.

Vidite se da ste sveinše prošli s Vaša dva psa. Jeste li oni ispunili vaša očekivanja, Vas kao slijepa osoba?

Slijepa sam od rođenja. Imam 30 godina, a od svoje 19. imala sam prvog psa, koji je sada u mirovini, a napunu godinu dana Imam Belu. Uljepo je imati psa. Opočarito, kad živim sam, imaš a kim ne govoreš i postaješ slobodni. Da nemam psa, ne bih baš išlašila kad ne moram. Ovakvo, moram ići čak i kad pada kiša. Pas je obveza. Ne mogu nimiti, primjerica: "Ja ne trebam sada nikamo, pa mi si u ovom trenutku ne trebam." Pas se mora izvoditi redovito van, mora imati vode, hrane. Kad nekako idem na duže vrijeme, moram pronaći nekoga tko će ju čuvati. Ne mođa Bela ostati sama nekoliko dana u stanu, a za čuvanje moram moljatići onda nekog drugog i naravno mi tu obvezu, ipak, nedvojbena, pas mi pomaže. A kao kućni ljubimac – super je kad se mogu s njom i polgnati. No, činjenica je da većina slijepih osoba kod nas ne živi pas vodiča. U Hrvatskoj malo slijepih ima psa vodiča. Ne znam kako je to u drugim državama. Ima mnogo slučajeva kod nas da slijepa osoba, nakon što su imale jednog psa i on ode u mirovinu, drugog

I autor ovog teksta polgnao se s Belom. No, sve dok ima ormu na sebi, pas ima ljubivo radnu ulogu i mjestu igra nema! Tek kad vlasnik skine pas ormu, igra je dopuštena i boga bi se svi trebali prihvati.

jednostavno više ne žele. Je živim sama sa psom, a ima slijepih osoba koje imaju mlađu ili šenu i djevu, uz njih i pas vodiča, koji je u takvim slučajevima vrlo često samo kućni ljubimac, a slijepu osobu vodi član obitelji. Oni samo imaju kućnog ljubimca koji je malo drinranji od drugih ljubimaca.

Za kraj, je li Bela Vama ljubivo radni pas ili ljubimac. Ili?

Meni je Bela prilje svoga radni pas. Doma, u Medimurju, imamo također lebradorca, ali ona je obiteljski kućni ljubimac. Živi u dvorištu i baš me briga hoće li pojesti nešto što ne bi smjela ili će se preiderati. Moja Bela je radni pas i ja si takvo što ne smjem dopustiti. Moram jako paziti na to što će i koliko pojesti jer me, u protivnom, u 99 posto slučajeva sutradan očekuje da ću morati čistiti ono što ispuvča. A ona je radni pas i ja uvijek dan unaprijed moram znati kako ću, odnosno kako će me voditi i moram ne sve paziti. Mogu ju je ostaviti doma, ali to mi onda nije više radni pas. Naravno da se nas dvije i igra-mo. No, sve dok ona ima ormu na sebi, ona je radni pas. Tek kad joj skine ormu i pratuk a prsa, ona postaje kućni ljubimac. Onda je slobodna, možemo se igrati i maštati, možemo okolo njuljati i posidravjati se vani s drugim psima. Dok radi, znao sve dok ne sebi ima tu ormu, nitko drugi ne bi ju smio dirati, odnosno maštati, dragat. Jer, ona se odmah onda kad na leđa i sve čistiti i snak i traži da se čovjek s njom igra. I sad, zamislite, ako se to dogodi u tramvaju, a ja moram na sljedeću stanicu iš... Kad ima

Ako me pitate jesmo li se Bela i ja priviknule jedna na drugu u prošlim osam mjeseci, vjerujte, ne znam. Rekla sam vam sve o njezinoj proždripljivosti, o povraćanju i nedolaženju na poziv. Zaključite sami!

IVANA VINKO
vlasnica psa vodiča

ormu na sebi, ona nije kućni ljubimac. Ona je tada samo i ljubivo radni pas. Mora se koncentrirati na rad. Što mislite da se takvo što dogodi dok me vodi preko zebra? Pažnja mu se u trenutku porimetri jer pas ne shvaća situaciju u kojoj se malo igra, a malo radi. Ja znam da je ljudima teško i da bi ju htjeli podragati, ali pas vodiča nitko drugi osim vlasnika ne bi smio dirati, ni zviči, ni hraniti. Bela bi se prodala za mali komadić hrane, a je sam slijepa i ne vidim da ju je netko podrago ili joj dio nešto jesti. Neću znati što se dogodilo. Ljudi obično više da su morali to napraviti jer ih "slijepo gleda", a ja im na to odgovorim da probaju razumjeti i mene. Pitam ih hoće li oni čistiti kad se ispuvča, a onda ljudi misle da sam basobrazna. U Zagrebu su ljudi o tome educirani, no svjedoku ipak postupe kako ne bi smjeli, a mene takve situacije frustriraju.

TETA Šišalica za pseke iz najduže zagrebačke ulice

GROOMERI POSTOJE VEĆ I U HRVATSKOJ

Razgovarala: Vidra Srebačić, 4.a

Sa šestoro školskih novinara posjetila sam Salon za kućne ljubimce Gita u zagrebačkoj ulici, koji vodi Snježana Horozović. Salon je, kaže, dobio ime po njezinoj psu, 14-godišnjoj maltezerici Giti. Ona živi sa vlasnicima koji zovu sa grooming, a ona je groomerica. Naš jezik još uvijek nema odgovarajuću riječ za grooming. Mogli bismo reći da je njezin posao dotjerivanje kućnih ljubimca. Kao što nema našu riječ za to zanimanje, tako nema ni škole za to. Dodaje, uz smijeh, kao što zovu Teta Šišalica. U inozemstvu se ljudi dugo time bave, još i elitističanskog doba kada su se bogatiji nabavljali što će imati ljepše uređenoga književnog puca.

A kako je to kod nas?
Užimno sa seminarima ili od kolega. Ja sam u ovom poslu već 15 godina. Sve sam naučila od svoje dobre prijateljice i baka, 2000. godine, u Hrvatskoj su bile samo tri salona za dotjerivanje ljubimca. Zadržih pet godina imam svoj salon. No, kako formalne edukacije nema, stalno pohađam seminare. Evo, zadnji je bio o temi kreativnog groominga.

Koje Vam životinje najviše dolaze?
Zapravo 99 posto psi. Uglavnom iz zapadnog dijela grada te iz Zaprešića, Svete Nedelje

i Samobora. Vrlo rijetko mačke, hrcbi, papige i zebevi.

Od čega se sastoji jedan tretman?
Imali ste priliku upoznati denušicu Mini. Ona je patuljasti šnaucer pepar-ol boje. Još je mlađi pesek, tek su joj godine i tri mjeseca. Vidjeli ste, prvo sam ju potrimala. Trimanje je zapravo čupkanje podlake i radi se ručno. Polagano se čupaju dlakice da bi ispod

njih moglo narasti nova, otkriva dlaka, a ne rudiava. To je bitno kod šnaucera. Potom sam ju okupale i osušila, a sada si sjedi šišanje. Kod psa se isto tako čupaju dlakice iz ušiju da se ne upale ulne žlijezde, režu se nokti, izbrjavaju ga guze. Ako stranke traži, možemo polarbat peseka. Naravno, diaku. To još nije zaživjelo ovdje, ali ipak ima i takvih želja. Jedan tretman traje dva sata. Naravno, sve ovisi o tome u kakvom je stanju došao pas. Lako je reći kad je pas njegovan, a to znači da dolazi redovito svaka dva mjeseca, najviše dva i pol mjeseca. Ako je pas zapušten, treba mi malo više da ga dovedem u red. Važno je da prvi dolazak peseka bude što prije. Najbolje je da štend dođu sa pet-šest mjes-

ci – da malo pomirku salon, da se upoznaju sa mnom. Poželjiam ih i okupam.

Što Vam je u poslu najdrže?
Volim raditi frizurice, pogotovo kad mi vlasnik pušta da je odaberem. Zapravo, važan je izgled psa. Osim što je lijep kad se sređi – isto kao i kod ljudi – dila mu koža. Zdrava koža, nahranjena koža oduje da je riječ o zdravom psu.

Jesu li ljubimci nemirni i kako to rješavate?
Jesu, znaju biti nemirni. Rješavam to tako da samolim vlasnika da ne bude u salonu dok radim sa psom jer kad je vlasnik u salonu, kućni ljubimac skače po stolu, traži pomoć. A kada vlasnik ode, malo se boji, ali ostaje miran što je nema jako važno jer su sve ove boje i noževi jako oštri i dovoljno je da pesek malo poskoči i može se otičediti, i on li je. Ako je pesek bolestan, naravno da vlasnik može ostati. Primjerice, ako pesek ne može stajati.

S malim psima radim na stolu, a oni veliki, koji su mi ipak rjeđi u salonu, tijekom tretmana su na podu. Ne biste vjerovali, velike psamine su mnogo mirnije u salonu. Njemački ovčari, književski pudli i rotvajeri. Ma to su bebe. A manje psamine – one bi na stolu samo skakutale, zaligane su, ljubili bi se s vama. Pakizvezeri nekad znaju biti toliko živčani, gristi, lajati što na set kao da se navijaju. Znače, psi nas povezuju s veterinarima. Boje se. Boje se da će dobiti pilkicu, da će im se nešto dogoditi. No, na kraju se to ipak prevrti u pozitivan strah, kako je volim reći, i te preplianost brzo nestaje.

Je li Vam se kada dogodilo da niste mogli priti psi ili da Vas je bilo strah?
Strah me nikad nije bilo. Ovak posao ne možete raditi ako se bojite peseka. Nikad pesku nism stavila brinju jer kad vlasnik kaže da je pas agres-

Snježanja Horozović bavi se dotjerivanjem kućnih ljubimaca od 2000. godine. Tada su u Zagrebu bila samo tri takva salona. Za groomere u nas još uvijek nema škole, nego tečajevi i učenje od starijih kolega

Za
2
sata groomer može dotjerati psa

Groomer dotjera
4-5
peseka na dan. Taj broj jamči kvalitetu

Svaka
2
mjeseca pesek treba na grooming

Tretman stoji od
100
kuna najviše. To ovisi o stanju psa

van, većina će ga groomera odbiti. A bilo je slučajeva... jednom me živnuo jedan veliki pudl. Vlasnica koja ga je dovela nije rekla da je pesek dan prije udomljen iz kuće. Kolegica i ja krenule smo šišati i sve je bilo u redu dok nisam upalila mašinu. Pas je zgrabio mašinu u usta, mašina mu je odrezala jezik, a kad sam ju izručila, zgrabio me za ruku. To je bilo prestrašno. To se ne bi dogodilo da je rekla odmah kako je riječ o netom udomljenom psu.

Rače, koje najviše pogreške radi vlasnik kućnih ljubimaca kad sami pokušavaju doma utjerati kućnog ljubimca?

To što ne čeljaju pesaka. Dugodlaki peseci zahtijevaju barem jedanput do dva puta na dan da ih se pošiša. Našalost, rham života je takav da čovjek ponekad nema vremena ni za sebe pa se onda peseci zapuštaju. Vlasnik pokušavaju zapetljane dlake odrezati pa "svetla-nelo" naprave. Zato postoji malo mi. Uredimo i sradimo pesika. Sve se može ispraviti. Ali, znate kako se kaže: bolje sprječiti nego liječiti. U ta dva mjeseca između tretmana u salonu psa bi lito tako barem jedanput doma vlasnik trebao okupati.

Volite li svoj posao? Obolavim!

Može li se živjeti od toga?
Da! Ako radite kvalitetno, s mnogo ljubavi, ljudi će prepoznati kvalitetu. Je imam 4-5 peseka na dan. To je moj maksimum jer želim pružiti kvalitetu. Kad čovjek vidi frizuricu koju sam napravila, doći će opet. U njima salona koji su orijentalni na kvalitetu. Ako netko napravi deset pesaka na dan, hmmm... ima salona u gradu koji se obave i već za godinu dana zabore. U njima samo izbrjavaju pesake po načelu "mašina i gušim", radi "štakove". Doći ćete jedanput u takav salon i nitad više.

A što s ovim?

- ▶ dizajn
- ▶ grafičko oblikovanje (prijelom)

I to se radi u školi.

Impressum

obvezni dio
svakog
školskog
lista

**ISKROKOVAČNICA
ZLATARSKIH ISKRICA
BROJ 59, GODIŠTE: LIX.
ŠKOLSKA GODINA 2017./18.
ZLATAR, RUJAN 2017.**

Zlatarica Iskrice
Školski list učenika OŠ Ante Kovačića Zlatar
i područnih škola u Donjoj Bistri i Martinskoj
ISSN 1849-1820

Nakladnik: OŠ Ante Kovačića, Zlatar
Vladimira Nazora 1, 49250 Zlatar
tel: 049/466-832
e-pošta: uned@os-akovacica-zlatar.skole.hr
mrežna stranica: www.os-akovacica-zlatar.skole.hr

Za nakladnika: ravnatelj Marijan Posačić

Glavni urednik: Matija Varga (7.b)

Odgovorni urednik: Denis Vinček, stručni suradnik knjižničar mentor
Novinari: Matija Varga (7.b), Martin Kijak (4.a), Vida Srebaček (4.a),
Bruno Strelar (4.a), David Štikup (4.M), Marko Gzešja (4.M), Dorotea
Milković (4.M), Tomo Valjak (5.a), Klara Feričak (5.b), Nika Rihčarić
(5.a), Paula Srben (5.a), Valentin Vučković (5.b), Matija Bingula
(7.a), Nika Gzešja (7.a), Nika Matković (7.a), Lorena Poljša (7.a),
Lucija Raškaj (7.a), Mateo Raškaj (7.a), Luka Srben (7.a), Damjan
Bajčić (7.b), Donjan Handek (7.b), Blaž Štužić (7.b), Monika Haban
(8.a), Lidija Kadolc (8.a), Vilim Kobeščak (8.a), Dora Martinuš (8.a),
Lana Orug (8.a), Fran Petrić (8.a), Hrvoje Pijak (8.a), Domagoj Posačić
(8.a), Martin Žučko (8.a), Karlo Bogi (8.b), Lana Čvaid (8.b)

Suradnica: Iva Priložan

Mentor: Denis Vinček, stručni suradnik knjižničar mentor

Lektori: Marijan Posačić, Denis Vinček

Grafički urednik (dizajn i grafičko oblikovanje): Matija Varga, 7.b
**Autorica fotografije na naslovnoj stranici (učenica 2. razreda Po-
dručne škole Martinskoje Izabel Čali i njezin ljubimac hćak Hrba-
lja):** Lucija Gzešja (5.b)

Fotografi: Valentin Vučković (5.b), Matija Bingula (7.a), Nikola Ka-
dolc (7.b), Mariela Matjalec (7.b), Vilim Kobeščak (8.a)

Autorica i ilustratorica stripa: Vjera Posačić, 2.a

Tisk: Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok

Naklada: 150 primjenika

Cijena: 20 kuna

List izlazi jedanput na godinu

Uh te financije

- ▶ prodaja lista
- ▶ pa još taj obvezni primjerak

Naslovnica i zadnja stranica

HRVATSKE VAU TORTE

I ljubimci vole na dar slasticu za rođendan

Dio vlasnika nabavlja slastice za svakodnevne nagrade, a dio dolazi uoči proslava rođendana svojih ljubimaca i naručuje tortu ili kolače. Vlasnici biraju po izgledu, a ljubimci vole sve.

LILIJANA ŠTAJDUHAR
vlasnica Vilsnske tvornice

Piše: Lorena Požgaj, 7.a

Vlasnica devet tibetskih terijera Ljiljana Štajduhar iz Zagreba peče slastice za pse, i to kekse, kolače, torte i muffine te torte za mačke iako, veli, vlasnici mačaka kažu da mace vole i slastice namijenjene psima. Vlasnici naručuju torte u obliku srca, kosti ili šape

Slastice za kućne ljubimce nisu novost u svijetu. Ni u Hrvatskoj. Ljiljana Štajduhar iz okolice Zagreba svojim psima peče različite slastice od 2000. godine.

— Počela sam peći slastice zbog mojeg, sada najstarijeg psa Luce, koji se približava svojoj 18. godini. Luce je tibetaki terijer i čakljanjem je reagirao na gotovo sve što je tače bilo dostupno od slastica, a nailio je ipak trebao dobiti kao nagradu za usjedlovanje na licičama. I tako je krenulo. Kupila sam svoju prvu "pašću kuharicu" i prema receptima iz nje počela sam pripremati slastice. Luceu se to sviđalo, ali sviđalo se i našim prijateljima, odnosno njihovim psima.

I ekološki certifikat
Nakon mnogo godina odlučila sam podijeliti sve što znam o ostalim vlasnicima pasa — uvodi nas u priču Ljiljana. Danas je ona vlasnica Vilsnske

tvornice, osnove od 2012. godine lišane njezine medaljice poznate Vau torte. Ljiljana nas da i dovoljno može probati ono što kupuje svojem kućnom ljubimcu jer se te slastice rade od sastojaka koje su i za ljudsku upotrebu i imaju ekološki certifikat.

Ne debljaju

To znači, objašnjava, da se u proizvodnji ne koriste sastojci koji mogu izazvati gojaznost, pa strogo izbjegavaju soli, šećer, umjetne arome i konzervanse. Fitiranje je stoga koliko bi nama ljudima neki psi ili mački kolačić uopće bio ukusan jer u njima nedostaje ona jačina osjeka koju osjećamo kada jedemo nešto svakodnevu, ljudsku hranu.

— No, to što u našim kolačima za kućne ljubimce nema šećera predstavlja i jednu prednost. Takve slastice ne savjetuju — kaže uz osmijeh Ljiljana Štajduhar, vlasnica jedne registrirane tvornice pasjih slastica u Hrvatskoj.

(Prava) duplerica

Oni su najbolji

LiDraNo 2017. Zlatarske Iskrice šesti put zaredom najbolje u županiji

ZABOK — Školici list Zlatarske Iskrice lasku godinu zaredom najbolji je osnovnoškolski list u Krapinsko-zagorskoj županiji i predložen je za Državnu smotru LiDraNo 2017. Broj 58, istaknule su članice Povjerenstva za novinarski list Blaženka Jakšić i Senka Susović, donosi kronologiju školskog života na zanimljiv način – fotografijom. Uključeni su učenicima područnih škola, izvanjsko je odabrana tema broja (slobodno vrijeme) i obradene je podjednako sa stajališta učenika i učitelja. Donosi niz razgovora i priča koje otkrivaju nepoznato o on-

Urednik prošlih Iskrica bio je Vilim Kobeščak, čiji je samostalni novinarski rad, komentar, također predložen za Državnu smotru LiDraNo

me koji su svaki dan u školi. Uz vijesti iz školskog života i reportaže, Zlatarske Iskrice donose i zanimljive, a dobro je uklopljene i ankete "Letitna ili e-letitna: za i protiv". Isto, predsjednica Županijskog povjerenstva Blaženka Jakšić rekla je kako su se Zlatarske Iskrice odlikovale na njima i učenicima radi knjižničar Denis Vinček profitirale u vrlo kvalitetan list koji iskaže iznad svih ostalih i nije postao suhoparan u 58 list godinu, nego u svakom broju iznenađuje čitatelja načinom novim. (Lucija Paškaj, 7.g)

Zvonarka Ljuba na plavi Jadran,

ŠKOLSKI PRVIJENAC

Piše: Vilim Kobeščak, 8.a (na fotografiji s Karlom Bogijem iz 8.b koji je lijevo)

iz Martinšćine dovela nas na tri dana u Primošten

Radijska emisija koju su snimili Karlo Bogi i Vilim Kobeščak bila je prva na popisu pozvanih na Državnu smotru LiDraNo 2017.

Glavni lik je Ljuba zvonarka, u stvari Ljubica Magaš, vedra 80-godišnja zvonarica u kapeli sv. Martina u selu Martinšćini nedaleko od Zlatara.

O Ljubici Magaš i selu Martinšćine nedaleko od Zlatara čuli smo prvi put od učenika koji iz tamolijske područne škole dolaze u Zlatar u matičnu školu upeti razred. Prvi dan škole tradicionalno je misa sa pozivom Duha Svetoga i, shvativši da se u šuproj crkvi zvuči drukčije nego u njihovoj školi, ti su nam učenici ispričali priču o Ljubi zvonarki. To drukčije znači da se kod njih zvuči još uvijek ručno, potebući udar. Mi, učenici koji se okupljamo u školskoj knjižnici i "proizvodimo" školski list i školski web, predložili smo našem voditelju knjižničaru Denisu da napravimo radijsku emisiju o Ljubi zvonarki.

Rad u Audacityju

Ni naš mentor, a ni mi do tog trenutka nismo uopće znali kako se to radi. Knjižničar je putem jedne grupe na Facebooku doznao da je za takvo što pogodan program Audacity. Preuzeli smo ga i cijelo prvo polugodište – semestralno i pomoću tutorijala na YouTubeu – otkrivali kako se u njemu radi. Istodobno smo odabrali u Martinšćini i snimili razgovore s Ljubom, zvučne kulise i uzimali izvještaje mještana. Pitanja smo svi zajedno pripremili, a emisiju je uredio i vodio Karlo Bogi iz 8.b. Tijekom cijelog smaklog odmora učenika dolazili smo, osim na blagdana, svaki dan u knjižnicu i montirali emisiju.

Trud se isplatio
Odužili smo ju prijaviti na LiDraNo. Desetominutni uradak oduljevo je školsko povjerenstvo. Zvonarka Ljuba nije bila samo prva radijska emisija u povijesti naše škole nego, čuli smo, i u novijoj povijesti Krapinsko-zagorske županije u kategoriji osnovnih škola. Veselje nije bilo kraje kada smo na stranicama Agencije za odgoj i obrazovanje vidjeli da je naš uradak prvi na popisu pozvanih radijskih emisija u Primošten. Karlov i moj trud te vrijeme koje smo utrošili radeli na emisiji isplatile su se. Napravili smo nešto po čemu ćemo ostati zapamćeni, naučili nešto novo, proveli tri nezaboravna dana u Primoštenu, upozнали vršnjake, a na Državnoj smotri LiDraNo 2017. u hotelu Zora bilo nas je u svim kategorijama, s našim mentorima i ocjenjivačima, gotovo 500.

Tko je Ljuba?
Instalirajte na svoj pametni mobitel aplikaciju za čitanje QR kodova i vidjet ćete Ljubu s Karlom i Vilimom

Mentor Denis Vinček je učenici Karlo Bogi i Vilim Kobeščak primaju priznanje od članice Državnog povjerenstva za radijski list Zlatarske Iskrice

Odabir vrste pisama

- ▶ **Myriad, Open Sans, Minion, Georgia**
(Nikola Sinković)
- ▶ **Baskerville, Bembo, Bodoni, Caslon, Centaur, Franklin Gothic, Frutiger, Futura, Garamond, Gill Sans, Goudy Old Style, Helvetica, News Gothic, Palatino, Perpetua, Sabon, Times New Roman, Univers** (Nikola Sinković)
- ▶ **Georgia, Calibri** (D. Vincek)

**Maksimum dvije ili tri različite vrste pisama!
U suprotnom - dobivamo nečitljivo šarenilo.**

Praktični savjeti

Zanimljivosti

Autor Baltažar s Juricom Bizjakom i njegovim Renaultom 4 koji izgleda kao da je danas izlazio iz tvornice. Od originala nastajao je po dodatnoj osovini i zato većem pretjahniku

Često čovjeku dođe na pamet neka ideja u trenutku kada se najmanje nada i kada najmanje o nečemu misli. Tako se dogodilo i Zlataršćaninu Juricu Bizjaku (67), koji je kao privatni poduzetnik bio propustovao cijeli svijet. U životu je dotad imao, kaže, više od 40 automobila i onda je jednog dana ugledao veliku limuzinu s 12 kotača koju uglavnom umajmiju samo mladenčice svedu. Odmah nakon njega ostom je prolio Renault 4 i Bizjaku je kroz glavu sjevnule ideje kako je to divna platforma na kojoj se može napraviti mnogo prelietaka.

Sve po zakonu
U mislima mu je bila slika automobila s tri osovine, odnosno šest kotača. Znao je da njegov veliki prijatelj Mladen Krušić u dječjoj ima stari Renault 4 koji tamo stoji već neko vrijeme. Upihao je Krušića bi li mu ga prodao, no ovaj mu ga je derovao kada je čuo što Bizjak želi napraviti. Da sve bude i po zakonu, napravljen je i prijenos jer je zlatarski Profesor Baltažar htio voziti, kada ga preinači po svojim idejama, registrirati i njime se voziti. Prona-

Renault 4 imao je nekoliko slikovitih nadimaka. U Hrvatskoj su ga zvali mali div i četvorka, a u Zagorju se za njega govorilo i gojzerica (zbog oblika) te šerajzlin (zbog neobičnog mjenjača što se izvlači, a podsjeća na žnrač)

šao je još dvije četvorkice od najbolje je uzao postojeće, a drugu uzao najbolje dijelove i restaurirao ih, a ono što je trebalo dokupiti – uzao je originalno, Renaultovo.

Tijekom gotovo tri godine rade na automobilu utrošilo je 1000 radnih sati. Auto je sklopljen s tri osovine na podnožju i ukupno šest kotača i time je postao jedinstveni Renault 4 na svijetu. Bizjak je oticao i u autolimuzinu Žabek jer

novac može za kupiti novi Mercedes. Odbio sam ga i rekao da ovaj Renault 4 nije za prodaju. Ja sam to radio iz gulta. Moje je geslo: pomogni svakomu kao da čel ga sutra trebaš, a Boga mol da se to nikad ne dogodi. Isto tako: nemoj biti likt i dijeli savjete i neprijatelj i prijatelj. Neprijatelj tako i tako neće savjet znati iskoristiti, a prijatelj ti

šve treba prođ i ovlaštena majstore neđi dobivenje svešta tako da s tehničkim nije bilo problema.

– Auto, kad sam ga dovodio, izgledao je kao da je netom izlazio iz tvornice. Tako izgleda i dandanas jer o njemu se brinim svaki dan. Pitaju me često koliko sam novca uložio. Mnogo! Ali to se ne pita. Pitao me jedanput neki čovjek na ovesti bi li mu ga prodao. Nudio je čak 40.000 eura! Znače, za čaj

jednoga dana može spočitati to što mu nisi pomogao. Nisam nikad bio ni likt ni ljubomoran tako kažu da je žuta boja znak ljubomore – kaže ovaj smijeh Bizjak.

Žutu boju svoje četvorkice objeljavaju time da mu je to omiljena boja i dodaje kako je riječ o originalnoj Renaultovoj boji u kojoj danas dolazi Twingo. A baš Twingo je najjedink Renaulta 4 koji se proizvodio, staj i na Renaultovim

ZLATARSKI PROFESOR BALTAŽAR

Od tri Renaulta 4 za tri godine napravio jedan s 3 osovine i 6 kotača!

Piše:
Hrvoje Piljak, 8.a

Jurici Bizjaku trebalo je za izradu malog diva, koji svojom pojavom plijeni pozornost, 1000 radnih sati. Njegov žuti Renault 4 nije na prodaju iako je imao ponudu od čak 40.000 eura za njega. Kaže da je sve radio "iz gulta"

mednim stranicama, od 1961. do 1992. godine. Bio je to prvi automobil na prednji pogon te francuske tvrtke i tijekom tri desetljeća proizvedeno ih je više od osam milijuna. Od originalnih dijelova koji su stigli iz francuske tvrtke se u Sloveniji u IMV-u (Industrije motornih vozila), poslije nazvanom Iloviz (prema Renault vozilu), koji je od 1989. bio u Renaultovom vlasništvu. Zapravo, tako je stud-

beno proizvođače zaključeno 1992., Renault 4 proizvedio se još u malim količinama u Maroku i Sloveniji, tako da je posljednji primjerak i trake slika upravo u Novom Mestu. Posljednje proizvedene četvorkice imale su motor od 1108 kubika i razvile samo 34 konjske snage, što je bilo dovoljno da postigne maksimalnu brzinu 125 km/h.

– Točno takav model je i moj žuti Renault 4. I stvar-

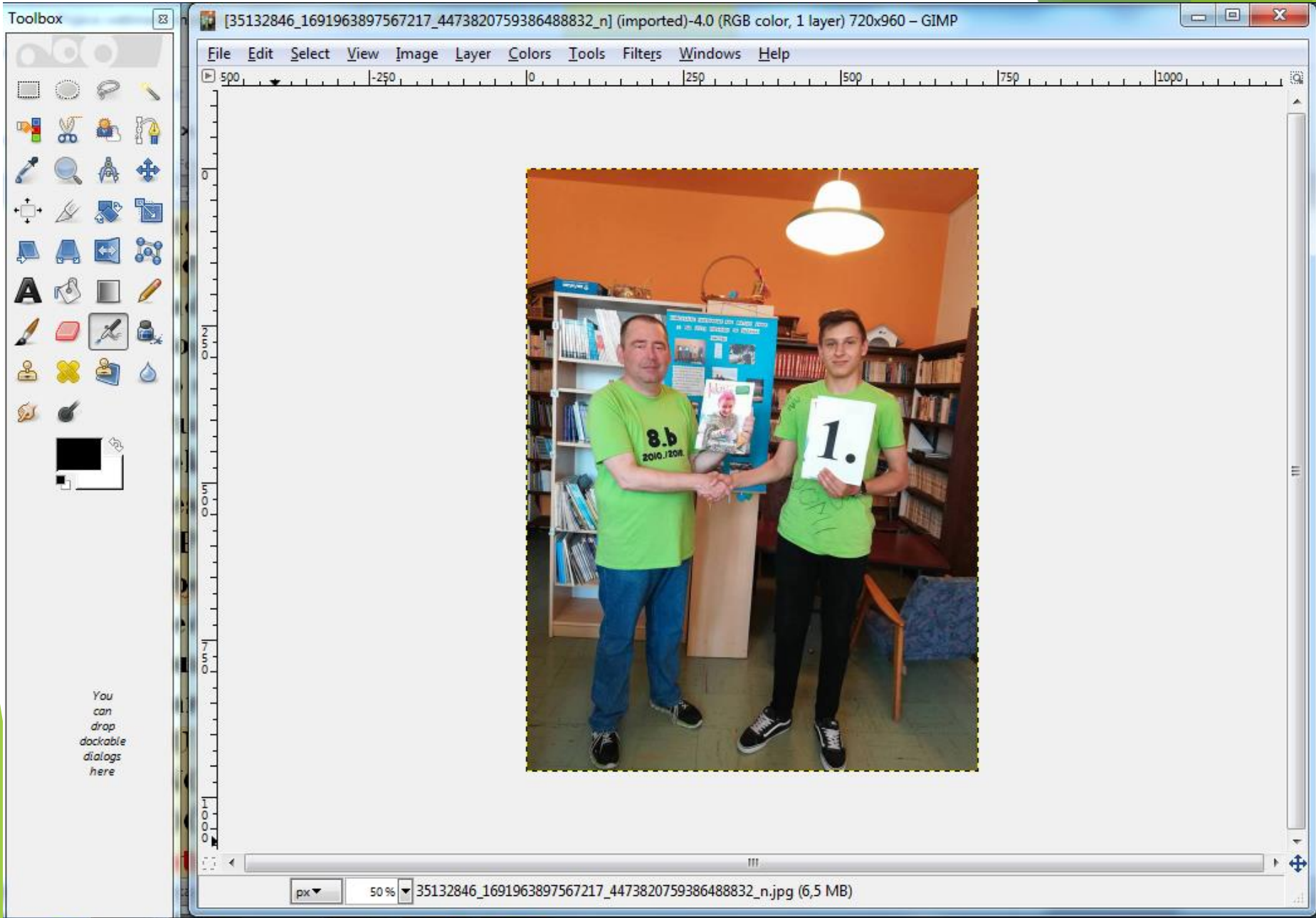
no, isprobali smo i ide gotovo 190 na sat. Ali, maksimalna brzina nije važna. To vam je kao kad imate djecu dječjiu. Neđel trčati u njom kroz grad; šest čete Zlatarom legano, da vas svi vide. Tako i je ne garjam četvorku koliko ide, nego ubijem u volanu i pritom vidim da žuti mali div ne šest kotača plijeni pozornost Zlataršćana, Zagrebčana ili kamo god njime dođem – rekao je Bizjak.

Zlatna pravila - zapamtite ih!

- ▶ lijevo poravnanje
- ▶ broj stranica u klasičnom tisku mora biti djeljiv s 4
- ▶ veću živost i dinamiku listu daje **neparan** broj stupaca na stranici
- ▶ format A4 neće nikom zakomplicirati život
- ▶ udovice ili siročići

GIMP

- ▶ besplatani program za obradu fotografija

You can drop dockable dialogs here

px 50% 35132846_1691963897567217_4473820759386488832_n.jpg (6,5 MB)

Gdje je tu knjižnica?

- ▶ izvori informacija
- ▶ plagijati
- ▶ citiranje
- ▶ autorsko pravo
- ▶ Hrvatski pravopis

Alat za grafičko oblikovanje

- ▶ InDesign - Adobe paket „košta“
- ▶ **MS Publisher** - besplatan školskim djelatnicima, dolazi kao dio paketa MS Office

Hvala na pozornosti!

▶ denis.vincek7@gmail.com

▶ Denis Vincek na Facebooku

Osnovna škola Ante Kovačića, Zlatar

